ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3880 — 7/19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 5 ՇԱԲԱՆ 1316 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درعلیه غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաժանորդներէն բաժանորդագինը կը վերցուի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Թերեւս ոմանց համար պարզ՝ բայց ըստ իս նշանակալից պարագայ մըն է Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւնը Եէնի-Գաբուի Տ. Խաչատուր քահանային որ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, մէկ երկու շաբաթէ ի վեր հիւանդ կը մնայ անկողնի մէջ: Քահանայի շատ ծանօթ դէմքերէն չէ, գիտէք թերեւս կամ ոչ, այս պատուական երէցը: Որբանոցէս ըլլալ մեզի չէ տրուած. բայց կան գործեր, չինչ ու թափանցիկ, որոնց ետեւէն սիրտը կ'երեւայ: Տեսած էք հարկաւ փոքր նուիրատուութեան ցանկեր կամ «Հացադիրն»ի ցուցակներ՝ ազգային օրագիրներու մէջ պարբերաբար հրատարակուած: Այդ ժողովրդական համեստ նուիրաբերութեանց առաջնորդ կը գտնէք յաճախ Տ. Խաչատուր քահանան, որ սակայն ոչ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան պատուիրակն է եւ ոչ «ժապաւինեալ տնտես» մը կրէ իր ծոցին մէջ: Բերնին մէջ անուշ լեզու մը և կուրծքին տակ անկեղծիկ սիրտ մը, ահա բոլոր ունեցածը, բարեսիրութիւն գործելու դրամագլուխը: Շատ չի մօտենար մեծատան դրամարկղին. գիտէ յարգել ժողովուրդի լուման, և համեստ քսակներու մօտ կը շրջի գիւղէ գիւղ, տունէ տուն կամ խանութէ խանութ: Մեր եկեղեցական ոսկեդարին քահանաներէն մնացած է կարծես. իրեն նմանները փնտռելու համար մէկ երկու լապտեր չի բաւեր. իր փառասիրութիւնը կ'օրհնէ բարեգործութեան մէջ, և սփոփուած կարօտեալներու օրհնութիւնը բաւական յագուրդ կրնայ տալ իր եկեղեցականի արժանապատուութեան:

Անշուշտ այս Պատրիարքական այցելութիւնը, որչափ պատուաբեր Տ. Խաչատուր քահանայի արժանիքին, նոյնչափ և աւելի պատուաբեր է Ս. Պատրիարք Հօր գնահատութեան: Եւ երբ Աւետարանի խոնարհամտութեան օրինակը այսպէս բարձրէն կ'ընծայուի, կ'արժէ մտադիր ըլլալ այդ խրախուսիչ երեւոյթին, որ իր պարզութեան մէջ շատ բան ունի նշանակութեան արժանի:

* * *

Ոչ նուազ գոհունակութեամբ լսուած է նաեւ՝ թէ Ն. Սրբազնութիւնը կը խորհի ծաղկեայ փիլոն ղրկել Մարաշի մերձաւորակ Տ. Կարապետ քահանային, որուն հոգածութեան որոշուած է յանձնել Նոր հաստատուելիք Որբանոց մը՝ իր իսկ խնդրանքին համաձայն: Եկեղեցւոյ աւանդութեանց իբրեւ նախանձայոյզ պաշտօնեայ, ինչպէս առիթ եղաւ արձանագրելու, Տ. Կարապետ չէր կրցած տակաւ այն կողմերը գործող միսիոնար պատուելիներու չհանդուրժութեանց, և բողոքական դիմումներ ըրած էր ասդին անդին՝ կրցածին չափ որբ ազատելու փորձով օտարոտի խնամածուներու ձեռքէն, որոնցմէ շատին դժուար պիտի ըլլար հասկցնել՝ թէ Հայ. Եկեղեցւոյ զաւակները չեն կրնար յագենալ Աւետարանի պարզ ճիւթով, զոր զոր իրենք կը ջամբեն ճշդութեամբ կամ ոչ ճշդութեամբ: Երկնաւոր Տէրն ալ եթէ երբեմն երբեմն հարցնէ իրեն, չպիտի հրամայէ հոգեւոր ցորենը «ճշդել» Հայ որբ մանուկներուն... պատառը մարմնաւոր հացի փոխարէն: Աստուած կրնայ քարերէն Տ. Կարապետներ ալ յարուցանել և, հեռուէն կամ մօտէն, Ծատուրովի պէս բարերարներ, Հայ եկեղեցւոյ հին պատուական հիւթով սնուցանել տալու համար մեր անոք մանուկները, և ամենեւին կարօտութիւն չի մնար պատուելիներու պարզ ճիւթին, որչափ ալ համեմուի շաքարով կամ մեղրով:

Մեծ հաճութեամբ կ'արձանագրենք Ս. Պատրիարք Հօր այս գեղեցիկ խորհուրդն ալ, որ թերեւս իրականացած է այս ժամուս: Իցի՛ւ թէ քաջալերութեան և պատուոյ արժանի եկեղեցականներ գտնէինք ամէն ժամանակ ու ամէն տեղ, որչափ կարելի էր՝ շատ թուով. և մանաւանդ բնա՛ւ երբեք չքաջալերուէին, ոչ մէկ պատուակով և ոչ այս կամ այն նկատումներով, ապարդիւն եկեղեցականները: Եթէ առաջին պարագան մեր փափաքին համաձայն՝ բայց մեր կամքէն անկախ կը գտնենք, երկրորդը մեր կարողութեան սահմանէն դուրս չի մնար կամ պէտք չէ որ մնայ. Հազար փորձով հասկցուած է թէ գնահատութեան մէջ շատ քիչ անգամ չենք սխալիր, այնպէս որ արժանաւորէն աւելի անարժանն է որ ակնկալութիւն կը տածէ մեր եկեղեցական իշխանութենէն վարձատրուելու՝ այս կամ այն տիտղոսով կամ պաշտօնով սնապարծելու համար. ա՛յնչափ այլափոխուած են հին հայ եկեղեցականի բարքերը:

* * *

Եթէ երբեմն կը մղուինք կծուութեամբ դատել ղեկավարող կղերականի մը վարմունքը, կամ Ազգ. Վարչութեան խստութիւնը հրաւիրել անձնդիր օգտամոլով եկեղեցականներու վրայ, անշուշտ յօժար ալ ենք մեծ հաճութեամբ պատուադիր և քաջալեր ըլլալու արժանաւորներուն: Եւ երբ այսպիսիներու շատ չենք հանդիպած մեր տեսութեան շրջանակին կամ, բուն բառով, մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ, բոլոր յանցանքը ոչ մեր տեսութեան կարելի է վերագրել և ոչ ժամանակակից պատմութեան, քանի որ ճշմարիտ հայ եկեղեցականի մը ստորոգելիքը հին ու Նոր տարեգրութեանց մէջ պատկերացած կը տեսնենք, առանց մանրագէտի, բաւական յստակ:

Եւ չ'արժե՞ր միթէ դժուարահաճ ըլլալ ընծայացուներու ընտրութեան մէջ, որ բացարձակապէս կախում ունին մեր եկեղեցական Վարչութեան յօժարութենէն: Եթէ ձախող ընտրութեան մը բոլոր անպատեհութիւնը Վարչութեան բաժին մնար, և ժողովուրդը բան մը չտուժէր ձախորդութեան երեսէն—և ո՜ւր էր թէ այդպէս ըլլար—այն ատեն...ձախողանքն ձեր ի գլուխ ձեր բանաձեւով կրնայինք անցնիլ մեր օրակարգին և գլուխները հանգիստ քնանալ, կար և գործութիւն մաղթելով միայն մեր Կրօն. Ժողովին և Պատրիարքարանի դիւաններուն: Բայց անողոք իրողութիւնը սա է որ ձախող ընտրութեան մը հետեւանքը, վաղ կամ անագան, կու գայ ծանրանալ ժողովուրդի ուսերուն վրայ, հազիւ մէկ երկու ժամու կորուստ պատճառելով Վարչական ժողովներուն և մէկ քանի թերթ թուղթի ծախք Ելեւմտից Տնօրէնութեան.—իսկ խնդիր մը աւելի կամ պակաս Վարչական երանելի Բիննիչ Ցանձնաժողովին մէջ՝ գիտէք արդէն թէ տարբերութիւն չ'ըներ:

ԱՐԵՏ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Բ.

Պազուի Թատրոնը առաջին ամսուան մէջ (Հոկտ.) ներկայացուց ինը խաղ՝ ամէնքն ալ թարգմանութիւն, ինչպէս ըսինք արդէն:

Կը կարծենք թէ Արեւելքի ընթերցողներուն համար զուրկ չէ հետաքրքրութենէ ամփոփ և հակիրճ կերպով ծանօթացնել իրենց այդ խաղերը, խօսելով նաեւ դերակատարներուն վրայ:

1, ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ: — Գերմանիոյ արդի գրականութեան ամենէն հզօր ներկայացուցիչներէն մէկուն՝ Հերման Զուտերմանի մէկ տաղն է սա, չորս արարուածով ու գերման կեանքէն առնուած:

Հին նախապաշարմանց և ժամանակակից բարքերու իրար բաղխումն է որ կ'երեւայ այս տաղին մէջ: Զօրապետ Շվարց, իր աղջի կնոջմէն երկու զաւակ ունի, Մակտա և Մարի: Մակտա՝ քիչ շատ չուայտ խառնուածքով, պատուաւոր երիտասարդի մը հետ կը մերժէ ամուսնանալ և Ֆոն Գէլլէրի սիրահարելով, անոր հետ կը փախչի հայրենական տունէն: Մերժուած երիտասարդը կրօնական կ'ըլլայ և իր բոլոր հոգածութիւնը սիրած աղջկան ընտանիքին վրայ կը կեդրոնացնէ, մինչդեռ Ֆոն Գէլլէր ամէն տեսակ ցածութիւն կը գործէ առանց չկենելու: Մակտա, արդէն զաւկի մը տէր, կը հասկնայ խաբուած ըլլալը, կը թողու Գէլլէրը և օտար երկիր երթալով դեղխ կեանքի մը մէջ կ'անհետանայ ժամանակ մը:

Տարիներ կ'անցնին, և օրին մէկը՝ ինկած աղջիկը նշանաւոր երգչուհի մը դարձած, իր ծննդավայրը կը վերադառնայ: Քաղքին մէջ ամէն մարդ կ'ըսէ թէ հայրենի տան սէրը զայն իր ծննդավայրն է առաջնորդած: Բայց Զօրապետ Շվարց անտարբերութիւն կը կեղծէ և Մակտայի նախկին նշանածին՝ հիմակուան կրօնականին խնդրանքին է միայն որ կը հաւանի աղջիկը ներս առնել: Ժամանակ մը ուրախութիւնը կը տիրէ տան մէջ, բայց Մակտա՝ ցնորական փառքերու և երազներու սիրահար մը դարձած, կրկին կ'ուզէ երթալ բեմի կեանքը ապրիլ:

Այդ միջոցին Ֆոն Գէլլէր այցի կու գայ Շվարցի տունը: Մակտա ցուրտ ընդունելութիւն մը կ'ընէ անոր, և բարկութեամբ երեսին կու տայ այն բոլոր վատութիւնները՝ որոնց զինքը ենթարկած էր: Այդ կռուին պահուն, Շվարց կը հասկնայ թէ Ֆոն Գէլլէր, հրապուրած է իր աղջիկը և թէ զաւակ մըն ալ ունեցած է անկէ ու հիմայ լքած: Ծերունի զօրավարը բարկութենէն կ'ուզէ սպաննել այդ վատը, բայց Գէլլէր անոր բնաւորութիւնը գիտնալով, վախկոտ քծնութեամբ մը Մակտային ձեռքը կու գայ խնդրել իրմէ: Այս պատուոյ վերահաստատման Շվարց կը հաւանի թէեւ, բայց Մակտա՝ որ Գէլլէրի դէմ ունեցած սէրն ու ատելութիւնը չէ մոռցած, կ'ընդդիմանայ այդ ամուսնութեան: Ծերուկ Շվարցը սակայն, խոստմնազանցութիւնը ընտանեկան ամենասուրբ աւանդութեանց պղծում համարելով, կը բորբոքի, և անգամ մըն ալ այդ ամուսնութեան առաջարկը Մակտային կրկնելէ ետքը, ատրճանակով կը սպառնայ սպաննել զայն ու յետոյ իր կարգին անձնասպան ըլլալ: Մակտա նորէն կը մերժէ ու Շվարց խելայեղ մոլեգնութեամբ մը ատրճանակը աղջկան ուղղած պահուն՝ կաթուածահար գետին կ'իյնայ, յուսահատ հեծեծանքի մը մէջ ձգելով Մակտան՝ որ անոր անկենդան մարմնին կը փարի:

Տիկ. Սիրանոյշ բոլորովին բնական էր Մակտայի դերին մէջ որուն հոգեբանական երեւոյթները կրցաւ արտայայտել:

Օր. Մարի Հրանոյշ (Ֆէլէկեան), և Պ. Պ. Աբէլեան, Սահփանեան ու Ցարութիւնեան՝ իրենց կարգին շատ յաջող ներկայացան բեմին վրայ:

2. Արդիւնաւոր պաշտօն.— Օսթրովսքի ռուս թատերագրին չորս արարուածով մէկ կատակերգութիւնն է սա՝ ուր հեղինակը ռուս բարքերը կը հեգնէ, միեւնոյն ատեն ժողովուրդին այլ և այլ դասակարգերուն մէջ գտնուող շարք մը աղտոտ տիպարներ ներկայացնելով: Կատակերգութիւնը՝ որ «աւելի լաւ է որ մարդ աղքատ ապրի և պատուաւոր» բարոյականին կը յանգի, ամբողջութեամբ շատ լաւ ներկայացուեցաւ: Պ. Արաքսեան մանաւանդ շատ յաջող էր խաղին դիւցազնին՝ Ագիմ Ագիմիչ Իւսովի դերին մէջ՝ զոր կենդանացուց գրեթէ բուռն ծափեր ու ծիծաղներ խլելով հասարակութենէն:

3. Երկրորդ Երիտասարդութիւն.— Նորէն ռուս հեղինակի մը՝ Նէվէժինի այս տաղն ալ ռուս բարքերէն առնուած է ու կը ներկայացնէ «երկրորդ երիտասարդութիւնը» այսինքն այն զարթնումը՝ զոր ցոյց երիտասարդի առաջին օրերը անցուցած տարեց մարդ մը կը զգայ իր ներսը և ընտանեկան յարկէն դուրս յարաբերութիւններ կը հաստատէ, իրմէ շատ պզտիկ կիներու կամ աղջիկներու հետ: Երիտասարդութիւն մը՝ զոր թատերգակ հեղինակը շատ աւելի խեւ կը գտնէ միւսէն, ինչպէս նաեւ շատ աւելի աղետաւոր հետեւանքներ ծնող: Եւ ճիշդ իր տաղին ալ այդ գաղափարը կը ցոլացնէ շատ յըստակ գոյներով:

Փոնոմթանդէն Քոթովց զինքը շատ սիրող և ընտանեկան բարքերու ալ հաւատարիմ կնիկան մը հետ կ'ամուսնանայ, բայց տարիքը առնելուն՝ կը հրապուրէ իր ընտանիքին մէջ ապրող Տամիանա անուն աղջիկ մը՝ և կը յաջողի զայն իր սիրուհին ընել: Կինը՝ գործը կը կասկածի և Տամիանա որ չուզեր ընտանիքին հանգիստը խռովելու պատճառ ըլլալ, կ'որոշէ մեկնիլ տունէն:

Քոթովց կ'ընդդիմանայ այդ մեկնումին ու Տամիանան կը պահէ, բայց կինը՝ իր կասկածներուն վրայ համոզուելով, օր մը կը լքէ ամուսինը և իր միակ զաւկին՝ Վիտալիի հետ քաշուած կ'ապրի:

Օր մը՝ Քոթովց իր կնկան կ'այցելէ, ամուսնալուծում առաջարկելու համար անոր, որովհետեւ կ'ուզէ ամուսնանալ Տամիանայի հետ: Կինը կը մերժէ: Քոթովց կ'ուզէ սպառնալիքով այդ հաւանութիւնը ձեռք անցընել, բայց տղան վրայ կը հասնի, և մայրը ազատելէ ետքը, կ'երթայ ատրճանակով մը կը սպաննէ Տամիանան:

Այս խաղն ալ յաջող ներկայացուեցաւ: Պ. Վարդանեան՝ որ Վիտալիի դերը առած էր, հակառակ բեմի վրայ առաջին անգամ ըլլալով երեւալուն, բացի մէկ քանի խակ շարժումներէ, շատ յաջող կատարեց իր դերը:

4. Փշոտ ճանապարհ.— Բեմական կենդանութենէ քիչ մը զուրկ տաղ մը՝ որուն հեղինակը սակայն, Ֆէլիքս Ֆիլիփ, մեր առօրեայ կեանքին ամէնէն յաճախադէպ մէկ երեւոյթը բեմի վրայ հանել ուզած է: Մայր մըն է հոս, օրինակի համար, որ մայրական բուռն ու մոլեռանդ սիրով կը պաշտպանէ իր յանցաւոր զաւակը և անոր գողութիւնը ծածկելով պատճառ կ'ըլլայ որ տղուն տեղ ուրիշ մը, անմեղ մը անպատուուի և դատապարտուի: Եւ այս ամէնուն վրայ, կինը դեռ կը տառապի սիրտը կիզող դաղնիքը առանց մէկուն յայտնելու: «Փշոտ ճանապարհ»ը այն կեանքն է՝ զոր խեղճ կինը կ'ապրի դեռ, գող տղայ մը ունենալու գիտակցութեամբ և հաստատ համոզումով:

Խաղին մէջ յաջող դերեր կատարեցին միայն Տիկ. Սիրանոյշ և Պ. Աբէլեան:

5. Ապահարզանի ծաղիկներ.— Մասսի երեք արարուածով մէկ կատակերգութիւնը, որ քիչ մը անյարմար է մեր բարքերուն՝ իր բաց գրուածքին պատճառաւ: Երիտասարդ ու գեղանի աղջիկ մըն է խաղին դիւցազնը, որ մօրը օգնութեամբ և յաջորդական ապահարզաններով երեք ամուսին կը փոխէ: Խաղը՝ կեանքի այս պատկերին բոլոր խայտառակ կողմերը երեւան հանելէ ետքը, կրկին կը ներկայացնէ այդ միեւնոյն կինը՝ որ այս անգամ իր նախկին ամուսնին զոքանչը կը դառնայ՝ աղջիկը անոր կնութեան տալով:

Խաղին ամէնէն յաջող դերակատարն էր Պ. Վրոյր՝ որ իր խուսափող կակազումներովն ու միմիքովը Թրեանցը կը յիշեցնէր:

6. Անմեղ մեղաւորներ.— Օսթրովսքիի չորս արարուածով մէկ կատակերգութիւնը՝ որ առանց վերջաբանի ներկայացուեցաւ:

Նշանաւոր կատակերգուն, իր խաղին մէջ, ներկայացուցած է ապօրէն ծնած տղոց իրաւունքի հետաքրքրական խնդիրը՝ միեւնոյն ատեն պաշտպանելով զայն: Իր խաղին դիւցազնը՝ բարոյականով պարծեցող մարդերու դէմ ունի սուր գիտողութիւններ ու բողոքներ, որոնք նոյն իսկ ռուս կառավարութեան վրայ ազդած են և ասկէ առաջ եկած է այն մանաւոր խնամքն ու հոգածութիւնը՝ որուն ենթարկուած են այսօր Ռուսիոյ ընկեցիկ տղաքը, նոր օրէնքով մը:

Խաղը՝ մանուածապատ դերեր ու հիւսուածքներ չունի: Տիկին Էլէնա Իվանովնա հռչակաւոր դերասանուհի մըն է, որ ժամանակաւ սիրային յարաբերութիւններ կ'ունենայ Մուրով Էվլիչչարսքի հետ, եւ անկէ կ'ունենայ զաւակ մը՝ զոր փողոց կը ձգէ: Սակայն այդ լքումէն ետքը, տղուն յիշատակը չի կրնար մտքէն վանել ու միշտ կը մտածէ անոր վրայ: Բաղդը սանանկ կը բերէ որ ընկեցիկը, մեծնալով, դերասան կ'ըլլայ իր մօրը պէս և կը մտնէ ալ անոր գտնուած խումբին մէջ: Եւ որովհետեւ տղան տաղանդաւոր դերասանի մը բոլոր յատկութիւնները ցոյց կու տայ, մայրը առանց իր զաւկին ըլլալը գտնուելուն կասկածելու, կը շահագրգռուի անով ու վերջապէս շատ մը պարագաներէ ու դէպքերէ ետքը կը հասկնայ թէ իր տղան է:

Տիկին Սիրանոյշ և Պ. Աբէլեան մօրն ու զաւկին դերերը շատ յաջող ներկայացուցին:

Պաքու — Ս. Ծ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՀԻՆ ՕՐԵՐ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՐՈՒՍԱՑԻ ՏԷՐՈՅԵՆՑԸ(*)

Գրած էինք ասկէ առաջ թէ հայ բանասէր մը պատրաստած է Տէրոյենցի կենսագրութիւնը եւ կը խնդրէ անոր կեանքին վրայ վաւերագիրներ եւ տեղեկութիւններ ունեցողներէ, հաղորդել զանոնք իրեն՝ «Արեւելք»ի խմբագրութեան միջոցաւ: Այդ բանասէրը, մեր հմուտ աշխատակից Յարութիւն Գ. Մրմրեան, այս անգամ իր պատրաստած կենսագրութեան յառաջաբանը հրատարակած է «Մասիս»ի մէջ, զոր կ'արտատպենք ոչ միայն իր պարունակած շահեկան տեղեկութեանց համար, այլ այն գրական գեղեցկութեանց՝ որոնցմով Յարութիւն Գ. Մրմրեան գիտէ միշտ նոխացնել իր արձակը:

ՄՈՒՏՔ

Հին օրերուն մարդը. Տէրոյենց: Սակայն դժուա՛ր է պատկերել զինքը ճշգրիտ հայեակէ մը:

Տղայ հասակէս տեսած եմ Պրուսացի պատուելին, ինչպէս կը կոչուէր ինք հանրաբար:

Իր կերպարանքը ինծի ալ՝ շատերուն հետ ազդած է բարի պատկառանք: Եւ այնչափ մօլին եղած եմ իր ամէն կարգի գրուածներուն, որ կենսագրական ու բանաքննական այս իմ վերջին փորձիս մէջ կ'իմանամ տեսակ մը ինքնադատ երկիւղ՝ գի մի՛ գուցէ մտահաճութեամբ մը միշտ լաւը տեսնեմ իր վրայ:

Սակայն իմ վերջին փորձ կենսագրական ու բանաքննական՝ պէտք է գրել իր վրայ ալ:

«Այրի՛ս, տղաս. այս օրհնութեամբ ողջունած է զիս երանելի ծերունին, առաջին անգամ երեքտասանամեայ հասակիս՝ երբ ձեռքը առի ներս մտնելուն ատեն մեր տունին ներքին դուռնէն, ուրկէ շաբաթը գէթ մի անգամ ներս կը մտնէին Թաղին ու աղբին ալ մեծ աղաներէն ջոկ մը, և կը խորհրդակցէին ու կը զրօսնուին:

Այդ աղաներուն մէջ կային բանիբուն մարդիկ, առ հասարակ միջակային դասէն՝ ճարտարապետներ, հին արուեստագէտներ, խօսողներ ու գրողներ ալ, որոնց Դիտգինէն էր Սամուէլ աղան՝ ծեր խորհող մը՝ քօղ անգլիագէտ ու կատակաբան, որ Իւսկիւտարի հիներուն ամէնէն ազատամիտն էր և որ՝ եթէ ծայրայեղութեան տարած չ'ըլլար իր փիլիսոփայական մարդահաճութիւններն ու հանճարաբանութիւնները՝ կրնար օգտաւոր ըլլալ իր հմտութեամբն ու սկզբնականութեամբը:

Աղաներու այդ ժողովին երբեմն գլուխը բազմած էին՝ կեսարացի Պէյլէր օղլու Յակոբ աղան, Պետրոսեան (Օտեան) Պօղոս աղան, Ս. Խաչ եկեղեցիին աւագերէց Տէր Յովհաննէս Փափազեան, Յովհաննէս վարդապետ Սէդեան: Գարեգին էֆէնտի Փափազեան եւ Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտին գրագէտներու Նորերկն էին հան: Անո՛նք էին որ կը վարէին դպրոցին, եկեղեցիին ու Թաղին կարեւոր գործերը: Անո՛նք էին Իճատիէի ծերակոյտը:

Տարի մը կար որ Տէրոյենց ալ եկած ըլլալով մեր Թաղը՝ կը մասնակցէր այդ հաւաքոյթներուն, իր վաղնջական չպուխով ու անբաժան ֆիւէօդով: Ինքն էր որ այդ միջակային ժողովներուն կու տար ակադեմական պարծանք մը. Տէրոյենցն ալ իրենցմէ էր:

Մեր դուռը, ուրկէ ներս մտաւ, յատուկ գիտումով ճարտարապետուած էր տգեղ բարձրութեամբ մը, վասն զի այդ դուռնէն ներս մտնողները ընդհանրապէս երկայնամիտ ու երկայնահասակ մարդիկը պիտի ըլլային:

Այդ հսկաներուն ամէնէն սքանչելին էր Տէրոյենց պատուելին՝ ոչ միայն իր բազմահմտութեամբը և աններող անդրդուելութեամբը, այլ նաեւ իր մեծամեծ հասակովը. երկայն-Միքայէլ աղան կը դիտէր զինքը: Ես այդ առաջին գիշերը տեսայ զինքը. մեծ'ղ, չ'ատ'կ, մոխրական երկայնահասակութիւն մը. քօղով, կոշտ լրան մը՝ քրիստոնեայ լուրութեամբ պարուրուած հանդերձի մը մէջ, — լայն ու գունատ ճակատ մը, լանջապատ բաճկոն մը, երկայն ֆէսէ մը: Իր քահանայապետական անմօրուս դէմքը, որուն լուրջ և սպիտակ ընչացքն ու արծուական քիթը ծանր վայելչութիւն մը կը տուէին իր լայն, կարմ լայն բերանը, ունէր սրբահոգական խիստ լեցունութիւն մը. խոր, փայլուն, գիր աչքերուն մէջ բոցի պէս կը վառէր ծերութեան մէջ հազուադէպ սուր բայց զուարթ խորագիտութիւն մը. Թաւ ու թանձր յօնքերուն վրայ միայն թառած էր վանական խոժոռութիւն մը: Ծերութեան մէջ անգամ կոյս ճակատը՝ ոչ շատ խորշոմած ոչ շատ պարզ՝ ունէր հին Հայու օծութիւն: Եւ այդ մտաւոր ճակատին վրայ կ'ամփոփէր պատարուն գլուխի մը քաղելով գագաթը, գանկ մը, աշտարակաձեւ՝ իբր կրկնապատկումը դէմքին, որուն վրայ կաղապարուած էր լայն Ֆէս մը ամբարական:

Այն ատեն կա՛ր եօթնասունեանց մը: Իր այդ յաղթ մարմնոյն մը պիտի նմանցնեմ ես բարձր սօսի մը, որուն նմանները յաճախ կը տեսնենք քաղաքներու և գիւղերու հրապարակներուն վրայ, եւ որ՝ հինցած տարիներու կոճղներ՝ կը քամահրեն մրրիկները, ձմեռներն ու լուրջ փոթորիկները. ու կ'ածին մեծ'ի անյորդոր անյողդողութեամբ կանգնած: Անոնց լայնատարած չռվեղները կը ներդաշնակեն աղքատիկ ու բահերուն գեղջուկ երթեւեկները. անոնց հովանին պատսպարա'ն է նորէն դժգոհ հին ու ինկած մարդոց, որ ծալապատիկ հոն նստած կը հաղորդեն իրարու իրենց վշտերն ու սրտունջները, ու անոնց շուրջը կը բուսնին, կը ծլին, կ'աճին ու կ'իյնան բնութեան անդգալի ու հետեւեան մէկ կատակովը՝ փոքրիկ տունկեր ու ծառեր: Երբեմն անոնց վրայ փորուած են խորհրդաւոր գլխագիրներ ալ, որ կը մասնեն աւերծուած զրոյցներու հետ խառնուած փորձ անցորդներու հաւատքը թէ՝ այդ սօսիները պիտի տեւեն դեռ քանի մը քառասուն տարիներ՝ մինչ իրենք պիտի ահ՛ն երթան. մահկանացու մարդկութեան կարճ օրերուն մխիթարանք երկարակեցութեան, որ կոյս բնութեան ծոցէն բնական կենցաղով մը ջովցած ամբարձած պատկերազիր ուղերձներ մըն են ի փառս բնութեան ու Հաստչին, տարեւո՛ր յիշատակներ՝ չիտակ կեանքի բարի չատակցութեան:

Այդ հին կենդանագրով ակադեմական էր՝ որ կը նախագահէր շատ անգամ Իճատիէի աղաներուն ակումբին և անոնց մէջ իր խօսքը միշտ վերջինը ու վճռականը կ'ըլլար պատմականի ու մատենագրականի մասին: Իրեն տեղի կու տային ամէնէն մեծամիտները, մեծատուները ու անձնավստահներն անգամ՝ նոյն իսկ հայրս՝ որ ունէր հինցած ունակութիւն մը վերջին խօսքը ըսելու: Տէրոյենց չէր գիտեր աչառել. պատկառանք կը բերէր միշտ իր հետ:

Աւելի տղայ հասակի սիրուած առասպելներու մէջ՝ իր մօսին լաւներս քրած էին վրան շատ խոր տպաւորութիւններ: Եկեղեցական կարգի այն չարաճճի տիպարներէն, որ մասի խուցէն, բանկալէն, պահարաններէն մինչեւ խորաններու խորշերը՝ նուիրապետական թոյլտուութեամբ մը կ'երթեւեկէին արձակ համարձակ՝ լսած ալ էի յաճախ թէ ժամանակին ամենէն գիտնականը ու բազմալեզուն էր Զամուրճեան պատուելին. բանած էր Ալֆայէն մինչեւ Օմեղան, տիրած էր 10—15 լեզուներու, լափած էր հազարներով գիրք, գրած էր հարիւրներով ալ, կը մաքառէր հաւատքական ու բողոքական աստուածաբաններու և հրեայ րաբբիներու հետ ու կը յաղթէր անոնց: Վարժապետած էր կաթողիկոսներու և խոյթիչ դրողի (*) մը խօսքով, ինք անվեղար կաթողիկոսն իսկ էր ազգին: Վեցհազարեակ ալ գիտէր:

Սակայն իր գրուածներուն հետ իր փառաւոր համբաւն ալ այն ատենէն (1871) սկսած էր խնալ նոր սերունդին աչքէն. իր վրայ լաւը նկատողները չէին կրցած երկար տոկալ իր վրայ գէշ գրուածներուն դէմ, որ շա՛տ ալ էին. բայց իր ներկայութիւնը դեռ պատկառանք կ'ազդէր ամէնուն. վասն զի հին գալիքներէն միայն Տէրոյենցն էր՝ որ զերծ էր պատուելիական այն տգէտ, կծկտած չարութենէն, արտաքնայարդար հեղինակութեան մը սատոին ներքեւ պարտակած, որ միակ արժանիքն էր վաղեմի վարժապետներուն և միակ կնիքը տիրող մոլութեան մը,—ծոյլ մեծամտութեան, չըսենք աւելին: Տէրոյենց՝ տանուտէր ու հայր

(*) Տէրոյենց մինչեւ 1857 կը ստորագրէր Յովհաննէս Տ. Կարապետեան Զամուրճեանց Պրուսացի. Նոյն թուականէն սկսեալ ստորագրել իր նախահայրական մականունով՝ Յովհաննէս Պրուսացի Տ. Կարապետեան Տէրոյենց: Իր նախնիքը՝ Դերջանի Վժան գիւղէն են, որոնցմէ իր պապը Տէրոյենց Տ. Յովհաննէս Տ. Գրիգոր որդի՝ Սարգիս Վժանցին Նախ Պոլիս գալով բնակեցաւ Սամաթիա գիւղը. արհեստով Զամուրճի էր (Երեւակ Թիւ 1, 1857. Ցառաջաբան 5—6):

(*) Յարութիւն Սվաճեան:

համեստ՝ ունէր իր տարազին մէջ նահապետական պարզութիւն մը, իր շուրթերուն վրայ դիտուն խօսունութիւն մը խառնուած արեւելեան անպանգան համարձակութեամբ, որուն զարդն ու թերին ալ էր ներհուն և քիչ մը կծող ճըշմարտախօսութիւն, և այո'ին այո' ու ո'չին ո'չ ըսելու հոգիի հանապազորդ արիութիւն մը։ Իր գործերէն ալ առաջին անգամ հանդիպած եմ մէկ քանի հատոր Ջօհալներու և մանաւանդ եկեղեցական իշխանութեան վրայ տետրի մը ու Իրաւախօհին, որուն հաշտ ու անզարդ ոճը անդօրրապէս կը սփոփէ իր շայլ ու տրամաբանող քաղցր։ Ես մանաւանդ «Իրաւախօհ»ներով յարած էի մատենագիր պատուելին, և կ'ուզեմ որ ընթերցողներս ալ այդ երեք հատորներովը ճանչնան զինքը (*)։ Ինք իբր միայն անոնց մէջ կը պատկերի իր ամէնէն ազատամիտ լուսաւորչականութեամբն ու պաշարիւն դատողականովը։ Վիէննայի հին Մխիթարեաններն իրենց ամէնէն մեծ ներկայացուցիչին, Հ. Ցովսէփ Գաթըրճեանի միջոցով իսկ, չեն կրցած լի պատասխան մը կըռել պատուելին Իրաւախօհութեանցը՝ Թերեւս նիւթին իսկ բնութենէն (**)։

Ց. Գ. Մ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԸՐԻԻ ՃԱՌԸ.—Լորտ Սոլզպէրի, կ'ըսէ Լոնտոնէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը, ճառ մը խօսեր է Քոնսթիթիւշընըլ Քլիւպի մէջ։ Անգլիոյ նախարարապետը ըսեր է.

«Պատերազմ բրած չըլլալնուս համար ինքզինքնիս դատապարտելէ առաջ չպէտք է վստահ ըլլալ թէ մեր ոյժերու խնայողութիւնը պահանջող ուրիշ խառնաշփոթութիւններ չի կան։»

ԲԵՐԼԻՆԻ ՏԵՍԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Վիէննայէն ուրբաթ օրուան թըուականով կը հեռագրեն թէ Բեռլինապօրկի աւստրիական դեսպան Լիխնէնշթայնի իշխանը իր խնդրանքով, ետ կանչուեր է։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր նամակը, որով ետ կը կանչուի, շնորհակալութիւն կը յայտնէ իշխանին մատուցած ծառայութիւններուն համար։ Կ'ըսուի թէ Պուքրէշի դեսպան Պարոն Լէքսա Ֆոն Աէրէնթհալ պիտի յաջորդէ Լիխթէնշթայն իշխանին։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին ազատական կուսակցութիւնը ժողովին ատենապետ պիտի առաջարկէ ներքին գործոց նախարարը, Պ. Բէրցէլ Ֆոն Բոնհատ։

—Նախարարապետ Պարոն Պանֆի, ազատական ընտրողներու շնորհաւորական մէկ հեռագրին պատասխանելով յայտարարեց թէ կառավարութիւնը և ազատական կուսակցութիւնը հաստատապէս որոշած են դէմ դնել ընդդիմադիրներու փոքրամասնութեան, պաշտպանել սահմանադրութիւնը և Խորհրդարանը աշխատելու կարող վիճակի մէջ դնել։

ԻՏԱԼԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին մէջ, անցեալ ուրբաթ օր, երեսփոխան Պ. Քոսթա առաջարկեց, ելմտացոյցէն վերցնել Հաբէշստանի իտալեան գաղթավայրին ծախքը։ Երեսփոխան Պ. Պովիօ բանաձեւով մը հրաւիրեց կառավարութիւնը թողուլ այդ գաղթավայրը։ Ժողովը մերժեց այս երկու առաջարկութիւնները։ Ցետոյ ամբողջութեամբ ընդունեց արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Բեռլինապօրկէն կը հեռագրեն Պերլէնի Թակէպլաթին թէ ռուս մամուլը վերջերս յարձակողական յեղաշրջիւն մը սկսած է գործածել Գերմանիոյ նկատմամբ. ամէնէն աւելի նշանակալից կը համարուի Զօրին վստահութիւնը վայելողՆովիյէ Վրեմիայի խմբագրութեան յօդուածը, որ ամէնէն աւելի կծու լեզու մը կը գործածէ։ Թակէպլաթի թղթակիցը կը յանձնարարէ որ Գերմանիոյ մէջ ուշադրութեան առնեն ռուս լրագիրներու այս ընթացքը։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐ, որ անցեալ երեքշաբթի Բոր-Սաիտ ժամանեց, կ'ըսուի թէ մօտերս Լորտ Քրոմըրի պիտի յաջորդէ իբրեւ անգլիական դիւանագիտական գործակատար Եգիպտոսի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Անգլիոյ բոլոր լրագիրները մեծ իրարանցումով կը խօսին ֆրանքօ-գերման համաձայնութեան մը հաւանականութեանը վրայ։ Սէնթ Ճէյմս Կազէթ այս առթիւ խօսելով կը քննադատէ Ֆրանսան։ Թայմզ ըսաւ չի հաւատար ֆրանքօ-գերման համաձայնութեան մը։ «Պէտք է որ, կ'ըսէ, Ֆրանսա նախ իր միտքէն հանէ վրէժխնդրութեան ո և է գաղափար։ Այս դիտողութիւնն ալ եթէ ըսէ, Անգլիոյ դէմ ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւնը չի կրնար ըլլալ։ Արդարեւ Ֆրանսա բան մը չի կրնար ընել Գերմանիան ձգելու այնպիսի պատերազմի մը մէջ զոր Անգլիա անկարող ըլլայ հակակշռելու։»

ՍԸՐ ԷՏՄԸՆՏ ՄՈՆՍԸՆԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՃԱՌԸ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Բարիզի անգլիական դեսպան Սըր Էտմընտ Մոնսըն անցեալ երկուշաբթի Բարիզի անգլօ-ամերիկեան երիտասարդներու ակումբին մէջ երկրորդ ճառ մը խօսեցաւ, առաջին ճառին աննպաստ տպաւորութիւնը ջնջելու նպատակաւ։ Ակումբը այդ առթիւ դրօշներով զարդարուած էր։ Սըր Էտմընտ ֆրանսական դրօշը չտեսնելով, քաղցրութեամբ դիտել տուաւ թէ կարելի է ինք ներկայ ըլլալու համար այդ դրօշը չէին դրած. բայց երբ զայն ցոյց տըւին, յայտարարեց թէ իր իտէալն է որ երեք ազգերը (Անգլիա, Ամերիկա ու Ֆրանսա) կարենան գործակցիլ ոճելերբի քաղաքակրթութեան զարգացմանը։ Դեսպանը սապէս շարունակեց.

«Շատ երջանիկ եմ առիթէն օգտուիլ. նոյն իսկ այս տեսակ գումարման մը մէջ, իմ ջերմագին զգացումներս յայտնելու Ֆրանսայի, այն երկիրը ուր իմ դիւանագիտական ասպարէզս սկսայ շատ տարի առաջ։ Փրգռութեան ամէնէն բուռն վայրկեաններուն մէջ իսկ բնաւ թշնամական խօսք մը չըրին ինծի։ Նկատողութեան առնելով ազգային խառնուածքի ու լեզուի տարբերութիւնը, որ յաճախ արգելք կ'ըլլայ մէրար աղէկ հասկնալու, կը յայտարարեմ թէ հոս եկող Անգլիացիները լաւագոյն զգացումներ կը գտնեն իրենց նկատմամբ։ Երկու կարծիք չի կրնար գտնուիլ երկու երկիրներու միջեւ տիրող խաղաղութեան բարիքներուն վրայ։ Կը յուսամ թէ Մնոնցի այս եղանակին մէջ անոնց միջեւ անհետանան պատերազմի զրոյցները։»

—Բեռլինապօրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս լրագիրները գոհ են Սըր Էտմընտ Մոնսընի միջադէպին խաղաղ կերպով վերջանալուն համար։ Այս գոհացուցիչ ելքը կը վերագրեն թէ' Բարիզի դահլիճին դուելի հաստատակամութեան և թէ միւս տէրութեանց այն ընթացքին որով Անգլիոյ չհաւանեցան այս միջադէպին համար։ Նովօսթի կը յորդորէ Անգլիան չուանը չպրկել այնչափ որ Ֆրանսայի կողմէ ո'և է զիջում անկարելի ըլլայ։ Անգլիա, կը յարէ ռուս թերթը, պէտք չէ մոռնայ թէ Ֆրանսա առանձին չէ, այլ զօրաւոր դաշնակից մը ունի։ Անգլիա իր խառնակիչ քաղաքականութիւնը շարունակելով, վերջապէս իրեն դէմ եւրոպական գործակցութիւն մը պիտի գրգռէ։»

—Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ դահլիճներուն միջեւ փոխանակուած հեռագիրներով Սըր Էտմընտ Մոնսընի ճառին յարուցած միջադէպը անկարեւոր նկատուած է։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Պ. Լապուշէր անցեալ երեքշաբթի Մանչեսթըրի մէջ Անգլիոյ սպառազինութիւններուն վրայ խօսելով ըսաւ.

«Անգլիացիները կրնան աշխարհի ամէնէն հարուստ ազգը ըլլալ։ Ծայրայեղ ազգասէրներու ներշնչման տակ գործելով և իր նաւատորմը աւելցնելով, որչափ աւելցնեն միւս ազգերը, Անգլիացիները այս կերպով կրնան վերջին նուռը չընել։ Բայց բոլոր այս սպառազինութիւններու հետեւանքը սա պիտի ըլլայ որ դրացի ազգերը պիտի կործանին և անգլիական ազգն ալ աւելի բան մը պիտի չարժէ։»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ փոխարքայ Լորտ Էլճին պաղ ջուր լեցուց տաք գլուխներու վրայ, ծանուցանելով որ Սիամ մոնէկք երկաթուղին չի կրնար և պէտք չէ որ անմիջապէս սկսի։ Իր շինութիւնը, յարեց փոխարքան, պարագաներէ և պայմաններէ կախում ունի. Հնդկաստանի կառավարութիւնը ո'չ առոնց ինչ ըլլալը գիտէ և ոչ ալ կրնայ անոնց վրայ հսկել։ Լորտ Էլճին ըսաւ նաև թէ կանխահաս է մեծ յոյսեր ունենալ Պիրմանեւչինական երկաթուղիներուն նկատմամբ։ Անոնց յաջողութիւնը և նոյն իսկ գոյութիւնը կախում ունին քաղաքական դէպքերու բնտանալիք ընթացքէն։ Մանաւանդ կան այն կարգի ծրագիրներ, որոնք ամէնէն նպաստաւոր ենթադրութիւններն ալ եթէ ըլլան, պիտի չկրնան յաջողիլ։

ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Իտալիոյ նախկին նախարարապետ Պ. Քրիսբի Հռոմի պարբերական հանդէսներէն մէկուն մէջ յօդուած մը հրատարակեց քրիստոնեաներու պաշտպանութեան խնդրին վրայ։ Պ. Քրիսբի կ'ըսէ թէ ամէն տէրութիւն իրեն հպատակ քրիստոնեաներու վրայ պաշտպանութեան իրաւունք մը ունի։ Պ. Քրիսբի, ըսելով որ Ֆրանսա թերացած է քրիստոնեաները պաշտպանելու իր պարտականութեան մէջ, կը քննադատէ Ֆրանսայի ընթացքը։ Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութիւնը, կ'ըսէ Պ. Քրիսբի, շատ պակսեցուց ֆրանսական ազդեցութիւնը, և թէ այդ ուղեւորութիւնը դարուս վերջին քաղաքական ամէնէն մեծ դէպքն է։

ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ համար հիմա չորս ծրագիրներ կան Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին ներկայանալի։ Առ. կ'առաջարկէ որ Քոսթա-Րիքայի ու Նիքարակուայի արտօնատէր Ընկերութիւնը շինէ ջրանցքը Մ. Նահանգներուն համար։ Բ.ը' թէ ջրանցքը Մ. Նահանգաց քոնթրոլին տակ շինուի ու շահագործուի։ Գ.ը' հիմնական կէտերուն մէջ կը համապատասխանէ Բ.ին։ Դ.ը թէ նախագահ կը արտօնուի, ապագայ ջրանցքին երկու կողմի հողերը Քոսթա-Րիքայէն ու Նիքարակուայէն գնելու, ամբոցներ շինելու համար. նոյնպէս 150 միլիոն տոլարի վարկ մը քուէարկել ջրանցքը աւարտելու աշխատութեան համար։ Այս ծրագիրներէն զատ, բազմաթիւ առաջարկութիւններ ալ ներկայացուցուած են, որով խնդիրը հետզհետէ պիտի կնճռոտի և լուծու միայն անպայման կերպով պիտի յապաղի։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Հաշտութեան դաշնագրին բնագիրը Սպանիոյ Խորհրդարանին գումարումէն առաջ պիտի հրատարակուի, բայց Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին ատենագրութիւնները և յարակից պաշտօնագիրները Կարմիր Տետրակին մէջ միայն պիտի հրատարակուին։

—Մատրիտի մէջ այս միջոցիս շատ կը խօսուի հրապարակ հանուած տետրակի մը վրայ ուր քննադատուած են' գաղթային պարտքերու հատուցման և Փիլիպպեանները' Մ. Նահանգաց կողմէ պահանջուելուն վերաբերեալ պաշտօնագիրները։ Այդ տետրակը իրավէկ աղբիւրէ մը բխած կը համարուի։

—Քուպայի ու Բորթօ Րիքոյի կորուստը' Սպանիոյ ելմտացոյցին մէջ քաղաքային պաշտօնեաներու հանգստեան թոշակի գլուխին վրայ 12 միլիոն բեսէթայի յաւելուածի մը պատճառ պիտի ըլլայ և ատոր ընդհանուր գումարը 74 միլիոնը պիտի անցնի։

—Մ. Նահանգաց նախագահը և դահլիճը անցեալ չորեքշաբթի որոշեցին այն յայտարարութիւնը որ Մանիլայի հրամանատար Օթիս զօրավարին պիտի ղրկուի, ուղղեալ Փիլիպպեաններու ժողովուրդին։ Յայտարարութիւնը կը նմանի անոր' զոր Ուսուս զօրավարը բրաւ Սանթիակօն գրաւած օրը։ Կը հրաւիրէ ապստամբները խաղաղութեամբ իրենց անձնական գործերը վերստին ձեռք առնել, կը խոստանայ անոնց մասնակցիլ տալ տեղական գործերուն և միանգամայն ապագային ինքնօրէն կառավարութիւն մը' Մ. Նահանգաց քոնթրոլին տակ։

—Պ. Մաք Քինլի բոլորովին կուսակից չէ Փիլիպպեանները իբրեւ Մ. Նահանգաց մէկ մասը նկատելու։ Հանրային կարծիքը կը հակառակի ատոր և այս հակառակութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Կ'ըսուի թէ ներքին գործոց նախարար Պ. Քորնէլիուս "Պլիս պիտի հրաժարի պաշտօնէն, վասն զի հակառակ է երկրակալութեան քաղաքականութեան։

—Հավանայէն կը հեռագրեն թէ Մարեշալ Պլանքոյի յաջորդը, զօրավար Քասթէլլանոս, յայտարարեր է որ անցեալ կիրակի Քուպացիներու և Սպանիացիներու միջեւ սպառնած կռիւը արդիւնք է Քուպացի Լաքրէթ ու Սանկուիլի զօրավարներուն թելադրութեանցը։ Քասթէլլանոս կ'ամփոփէ զանոնք թէ ապստամբութիւն մը սարքած էին, որուն շնորհիւ պիտի տիրէին Հավանայի, այն պահուն երբ Սպանիացի զինուորներու թիւը քիչցած է և Ամերիկացի զինուորներն ալ դեռ հասած չեն։ Քուպացի երկու զօրավարները ձերբակալուեր են։ Ասոնք անգլիական դեր-հիւպատոսին միջնորդութիւնը խնդրեր են։ Դեր-հիւպատոսը, ամերիկացի պաշտօնատարներուն աջակցութեամբ, խնդրեր է Քասթէլլանոս զօրավարէն որ արձակած հրամանը գործադրել չի տայ։ Զօրավար Սանկուիլի և ուրիշ տասը Քուպացի, հարցաքննուելէ ետքը, հսկողութեամբ Մարիանօ տարուեր են, ուր իրենցմէ պատուոյ խօսք առնուեր է որ մինչեւ որ Սպանիացիները Քուպայէն հեռանան, հոն պիտի մնան։

—Քրիստափոր Քոլոմպոսի աճիւնը անցեալ երկուշաբթի Հավանայի մայր եկեղեցիէն հանուեցաւ և հանդիսաւոր կերպով տարուեցաւ Բոնsե-sե-Վ.Ենասիօ շոգենաւը, որ քիչ ետքը դէպ ի Քատիքս ճամփայ ելաւ։

—Քալիքսթօ Կարսիայի յուղարկաւորութեան, որ երկուշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Ուաշինկթընի մէջ, ներկայ գտնուեցան ամերիկացի քանի մը զօրավարներ։ Դագաղին ծոյերը բռնողներուն մէջ կային Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը և երեք ծերակուտական։ Ցուղարկաւորութեան կը հետեւէին թնդանօթաձիգ զօրքեր' երկու հրետանիով։ Դագաղը առժամաբար դրուեցաւ Արլինկթընի գերեզմանատունը, մինչեւ որ Քուպա տարուի։ Սէն-Բաթրիք եկեղեցին մէջ հոգեհանգստեան ձայնաւոր պատարագ մատուցելով, արքեպիսկոպոսը, Տ. Իրլանտ, դամբանական մը խօսեցաւ։ Ներկայ էին բազմաթիւ նշանաւոր անձնաւորութիւններ։

—Կրնատայի մէջ բազմաթիւ կիներ, Ամերիկայի գիւտը Սպանիոյ կորստեան պատճառը նկատելով, Քրիստափոր Քոլոմպոսի արձանը քարկոծեցին։

—Փիլիպպեանց ապստամբները չեն ուզեր արձակել սպանիացի գերիները և կը պահանջեն որ Սպանիա' Մ. Նահանգներէն առնելիք 20 միլիոն տոլարը իրենց վճարէ իբրեւ փրկանք Սպանիացի գերիներուն։

ԵՐԿՈՒ ՄՆԱՄԱՐՏՆԵՐ.—Երեսփոխան Պ. Պ. Տէրուլէտի ու Անթիմ Պուայեէի մենամարտը, Խորհրդարանի մէջ պատահած. րուն միճարանութեան մը իբրեւ հետեւանք, երեքշաբթի առտու տեղի ունեցաւ Վիլլոնի աշտարակին շուրջը։ Ատրճանակը որոշուեցաւ իբրեւ զէնք։ Վկաները երբ ատրճանակները կը լեցնէին, Պ. Բօլ Տէրուլէտ բալթոն ու գըլխարկը հանեց. իսկ Պ. Անթիմ Պուայեէ բալթոյով ու գլխարկով կեցաւ։ Ցորդառատ անձրեւ կը տեղար։ Պ. Ֆուանիէռ նշան տուաւ. հրացանները պարպուեցան, բայց երկու կողմն ալ չվնասուեցան։ Պ. Բօլ Տէրուլէտ կեցած տեղէն ըսաւ իր վկաներուն. «Պարոնն'ր, կ'ուզեմ ըսել ձեզի թէ պատուոյ հատուցում մը չէր որ բրի Պ. Անթիմ Պուայեէի, այլ դոհացում մը։ Բացարձակապէս ազատ եմ իրեն նկատմամբ ունեցած գնահատումիս և դատողութեանս մէջ։»

—Պ. Անթիմ Պուայեէ չորեքշաբթի առտու ալ միեւնոյն պատճառով նոյն տեղը մենամարտեցաւ Պ. Կոթիէի հետ։ Ձէնքը նորէն ատրճանակն էր, բայց նորէն երկու կողմն ալ չվնասուեցան։

ԲԻՔԱՌԻ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ.—Պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ Ջիւրլէնտէն զօրավարին պիտի ղրկէ' Բիքառ գնդապետը արձակելու համար մատուցուած խնդրագիրը, յանձնարարելով որ հալորդէ զայն զինուորական ատեանին, որոշում մը տրուելու համար։

ՀԱՆՐԻԻ ԱՅՐԻԻՆ ի նպաստ 22,000 փր.ի հանգանակութիւն մը կատարուեցաւ' Պ. Րէնաքի դէմ բանալիք դատին ծախքերուն համար։ Ուստի Հանրի գընդապետին այրին յայտարարեց թէ այլեւս հարկ չի մնար նախապէս իր տուած ատենադրին որով, դատական ծախքերը ձրիաբար կատարել խնդրած էր։

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐ.—Պրիւքսէլի մէջ չորեքշաբթի իրիկուն հրատարակուած թերթերը վրդովիչ լուրեր կը պարունակեն Քոնկոյի անկախ պետութեան մէջ տեղի ունեցած նոր դէպքերու վրայ։ Չորս եւրոպացիներ բնիկներուն կողմէ մորթուելով կերուեր են հոկտեմբեր ամսոյ վերջերը։ Այդ չորս սպիտակամորթներուն հետեւորդները' 70 սեւամորթ պէտճիական զօրքեր ամբողջովին ջարդուեր են։ Երկու եւրոպացիներէ և 30 սեւամորթ զինուորներէ բաղկացած ուրիշ խումբ մը որ Պաճաններուն դէմ կը քալէր և այդ կողմերը կը գտնուէր, մարդակեր բնիկները պատժելու միջոցներ ձեռք առեր է, բայց փոքրաթիւ ըլլալով Լոթէր հազարապետին հրամանատարութեամբ 300 զինուոր ղըրկուեր են այդ կողմերը։

ՆԻՔՈԼԱ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Գավագ.—Ռուսիոյ Վեհ. Կայսեր հօրեղբօրորդին, Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը, ինչպէս ծանուցինք, Բրուք շոգենաւով ուրբաթ գիշեր Գավագ ժամանեց։ Սեւ ծովի նեղուցին ամրոցները հրթիռներ արձակեցին երբ Բրուք մօտեցաւ։ Կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշա, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա ու գնդապետ Թէվֆիգ պէյ, Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյ և ռուս դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Մաքսիմով երէկ առտու շոգեմակոյկով Գավագ գացին և Բրուք շոգենաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին թէ' մեծ դուքսին և թէ' զինուորական պատուիրակութեան։ Ռուս դեսպանատան Չերնոմորեճ ու Քոլխis պահականաւերը որոնց մէջ կը գտնուէին դեսպան Պ. Զինովիէվ ու դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնատարները, երէկ առտու Գավագ գացին։ Դեսպանը իր պաշտօնատարներուն հետ Բրուք շոգենաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեց մեծ դուքսին և իր հետեւորդները ներկայացուց։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած պատուիրակութիւնը երէկ առտու Պէյլիքտէրէի դեսպանատան մէջ մեծ դուքսին ներկայացաւ։

Տոլմա Պաղչէ.—Բրուք շոգենաւը Չերնոմորեճ ու Քոլխis առաջնորդութեամբ շաբաթ օրը ժամ 7 ուկէսին Տոլմա Պաղչէի առջեւ հասաւ։ Բրուքի մեծ կայմին վրայ օամ. դրօշը կը ծածանէր։ Ռուս շոգենաւը երբ երեւցաւ, օամ. պահականաւը դրօշներով զարդարուեցաւ։ Բրուք երկաթ նկատուածին պէս արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա, Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ և ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Բէչքով Ռէճիդեր շոգեմակոյկով Բրուք շոգենաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին մեծ դուքսին ու զինուորական պատուիրակութեան։ Ժամ 8 ¼ին մեծ դուքսը զինուորական պատուիրակութիւնը, օամ. պաշտօնատարները, Ռուսիոյ դեսպանը և իր հետեւորդները երեք շոգեմակոյկով ցամաք ելան Տոլմա Պաղչէ։ Րէճիդեր շոգենաւակը, որուն մէջ կը գտնուէր մեծ դուքսը, ռուսական դրօշ պարզած էր գլխու կողմը։ Տոլմա Պաղչէի քարափին վրայ բարեւ կեցած զօրքեր զինուորական պատիւներ ընծայեցին։ Հոն կը սպասէին պալատական կառքեր։ Առաջին քառաձի և դոց կառքին մէջ բազմեցաւ Նիքոլա մեծ դուքսը, իր քովը ունենալով արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշան և դէմը Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյը։ Երկրորդ կառքին մէջ Շաքիր փաշա ու Պ. Զինովիէվ և միւս կառքերուն մէջ ալ ռուս զինուորական պատուիրակութիւնը, օամ. պատուիրակները և դեսպանատան պաշտօնատարները։ Առաջին կառքին առջեւէն ու երկու կողմէն կ'երթար էրթղրուլ հեծելազօրքերու գումարտակ մը՝ հարիւրապետի մը հրամանատարութեամբ ու ետեւէն ալ պատուական հեծեալ ջոկատներ։

Կայս. Պալատ.—Նիքոլա մեծ դուքսը կայս. Պալատ ժամանելուն պէս պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Ն. Վեհափառութիւնը Կայս. Պալատան ներքին սրահին մէջ ընդունեց մեծ դուքսը։ Ներկայ էին նաև Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա և Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց արարողապետ Մունիր փաշա։ Մեծ դուքսը ըսաւ Վեհ. Սուլթանին թէ պաշտօն ունի երկու տէրութիւններու միջեւ ի վաղուց անտի տիրող դրացիական բարեկամ յարաբերութիւնները չեշտելու և Վեհ. Նիքոլա Բ. Կայսեր առ Վեհ. Սուլթան տածած բարեկամական անկեղծ զգացումներուն հաւաստիքը տալու։

Ցետոյ առաջին սրահին մէջ մեծ դուքսը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց իր հետեւորդները։ Ն. Վեհափառութիւնը ալ օամ. պաշտօնատարները փոխադարձաբար ներկայացուց Ն. Բարձրութեան։ Մեծ դուքսը հեծելազօրաց զօրավարի համազգեստ կը կրէր։ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պահուն Ն. Վեհափառութեան մատոյց Վեհ. Նիքոլա Բ. Կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը։

Մեծ դուքսը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալէն ետքը Մէրասիմ Ծաիրէսին գընաց։ Ն. Վեհափառութիւնը քիչ ետքը հոն երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ մեծ դուքսին։

Ռուսիոյ դեսպանատունը.—Ժամ 10½ին մեծ դուքսը դարձեալ քառաձի կառքով և միեւնոյն թափորով կայս. պալատէն ելաւ և իր հետեւորդներով ռուսական դեսպանատունը գնաց Բերա, ուր ընդունուեցաւ դեսպանատան պաշտօնատարներուն կողմէ։ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա, Միւշիր Շաքիր փաշա և Իպրահիմ պէյ մեծ դուքսէն հրաժեշտ առնելով մեկնեցան, իսկ Ահմէտ Ալի փաշա ու գնդապետ Թէվֆիգ պէյ հիւրամեծար կարգուած ըլլալով, հոն մնացին։ Քահ մը ետքը Սպարապետ Րիզա փաշա ռուսական դեսպանատունը երթալով բարի գալուստ մաղթեց մեծ դուքսին։

—Ցունաց Պատրիարքարանին փոխանորդը, հելլենական դեսպանը և ուրիշներ շաբաթ իրիկուն ռուսական դեսպանատունը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։

Շնորհաւորութիւն.—Երէկ Նիքոլա մեծ դուքսին անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, ռուսական դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Դեսպանը, բոլոր պաշտօնատարները և ռուս գաղթականութեան երեւելիները Ն. Բարձրութեան ներկայանալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։

Վեհ. Սուլթանին կողմէ ալ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ դեսպանատուն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Ցունաց Պատրիարքարանը.— Նիքոլա մեծ դուքսը երէկ Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։ Փոխանորդը և ուրիշ պաշտօնեաներ ընդառաջ գացին Ն. Բարձրութեան։ Ֆէնէրի մէջ վաշտ մը զօրք զինուորական պատիւներ ընծայեցին։ Պատրիարքարանի շրջափակին մէջ կրօնական ու աշխարհական պաշտօնեաները համազգեստով կեցած էին և ընդունեցին մեծ դուքսը։ Ամեն. Տ. Քոնսթանթինոս, շրջապատուած Սինոդին ու Խառն Ժողովին անդամներէն, մայր եկեղեցիի դուռնէն ընդունեց մեծ դուքսը և օրհնած ջուր տըւաւ։ Մեծ դուքսը հանդիսաւորապէս եկեղեցի տարուեցաւ, ուր գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ն. Բարձրութիւն յետոյ Պատրիարքարանի մեծ սրահը առաջնորդուեցաւ, ուր Ս. Պատրիարքը ներկայացուց սինոդականները ու Խառն Ժողովին անդամները։

Մեծ դուքսին կենսագրութիւնը.— Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը, անդրանիկ որդի հանգուցեալ Նիքոլա մեծ դուքսին, ծնած է 1856 նոյեմբ. 6/18 ին։ Ն. Բարձրութիւն նախնական խնամուած դաստիարակութիւն մը առնելէ ետքը, փայլուն ընթացք մը աւարտեց Նիքոլայէվսքիի բարձրագոյն սպայակոյտի ակադեմիին մէջ։ Երբ շրջանաւարտ ելաւ, ընդհ. սպայակոյտին մէջ ընդունուեցաւ և կայս. Թիկնապահ անուանուեցաւ։ Մեծ դուքսը յաջորդաբար վարեց կայս. անձնապահ հիւսարներու գունդին, Բ. կիսաբաժնին և անձնապահ հեծելազօրքերու Բ. զօրաբաժնին հրամանատարութիւնը։ 1893 ին Բ. կարգի զօրավար անուանուեցաւ. տարի մը ետքը զօրավարի աստիճանին բարձրացաւ և Ջարին ընդհ. Թիկնապահ կարգուեցաւ։ 1895 ին Ռուսիոյ հեծելազօրքերուն ընդհանուր քննիչ կարգուեցաւ։ Մեծ դուքսը պատուակալ տիտղոսներ ալ ունի. Լիթուանիայի անձնապահ զօրագունդին և Նէթտովիի հետեւակներու զօրագունդին պետն է. նոյնպէս աւստրիական ու պրուսիական զօրագունդերու գնդապետի աստիճան ունի։ Սեւ Արծիւ պատուանշանի ասպետ է և անդամ Նիքոլայէվսքիի զինուորական Ակադեմիին։ Նիքոլա մեծ դուքսը ազնիւ սեւէ ձիերու և շուներու մեծ համակիրը մէն է։ Այդ նպատակաւ հաստատուած ռուսական ընկերութեան մը նախագահն ըլլալով, շատ նպաստած է Ռուսիոյ մէջ ձիերու և շուներու սեռին ազնուացման։ Մեծ դուքսը պատուակալ նախագահն է նաև Ռուսիոյ Թռչնաբանական Ընկերութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Այս առաւօտ Տիարպէքիրէն ստացած ենք նամակ մը' որմէ կը տեղեկանանք թէ Մակարայեցւոց վանքի խնդիրը տեղւոյն Խտարէի ժողովին մէջ ամսոյս 18ին քննուելը է, Տիարպէքիրի առաջն. տեղապահին ներկայութեամբ։ Ասորիներու կողմէն ալ եպիսկոպոս մը և վարդապետ մը ներկայ էն եղեր։

Մեր թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ ըստ իր տեղեկութեանց, այս քննութեամբ հաստատուեր է Մակարայեցւոց վանքին Հայոց սեփական ըլլալը, և թէ Խտարէի ժողովին քննութեան տեղեկագիրը ի մօտոյ պիտի ղրկուի Արդարութեան Գործոց նախարարութեան։

—Բալուէ, Երզնկայէ, Ակնէ և ուրիշ գաւառներէ Պատրիարքարան հասած գըրութիւնները կը նկարագրեն կարօտեալներուն վիճակը, յայտնելով միանգամայն որ ամէն կողմ ձիւնը գիզուած է, հաղորդակցութիւնները դժուարացած են, արմտիքներու գիները բարձրացած են և կը խնդրեն որ անմիջական նպաստ ղրկուի Պատրիարքարանէ։ Ս. Պատրիարքը հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնէ փութով կարելի եղած օգնութիւնը հասցնելու համար ամէնէն աւելի կարօտեալներուն։

—Ձմշկածագի քահանան, որ մայրաքաղաք կը գտնուի, և մայրաքաղաքիս Ձմշկածագցի ազգայինները դիմեցին Ս. Պատրիարքին խնդրելու համար որ տեղւոյն առաջն. տեղապահ Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեան իր պաշտօնին վրայ մնայ, յայտնելով միանգամայն որ տեղւոյն գաւառային ժողովներու կողմէ ալ այս մասին հանրագրութիւններ պիտի հասնին։ Կը յիշուի թէ Տ. Թաթուլ վարդապետ Խառն Ժողովի որոշմամբ Պանտրմա Պըղըքէսէրի տեղապահ կարգուեցաւ և Ձմշկածագի վիճակն ալ Զարսանճագի առաջնորդարանին յանձնուեցաւ։

—Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս և Քալէմճէքեան Տ. Գնէլ վարդապետ շաբաթ օր ռուսական դեսպանատունը գացին յանուն Ս. Պատրիարքին բարի գալուստ մաղթելու Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսին։

—Այնթապէն կը գրեն մեզ Նոյ. 25 թուով.

«Սղերդի առաջն. Տեղապահ Տ. Փառէն Ծ. Վարդապետ, հոկտեմբերի մէջ հոս հասաւ. ժողովուրդը մեծ համակրանքով ընդունեց Արմաշցի երիտասարդ վարդապետը, որ բնիկ է Այնթապի մօտերը գտնուող Էնէնչ գիւղին, ուր գացած է հիմայ, իր ազգականներուն այցելելու։

«Նոյ. 22ին կատարուեցաւ տեղւոյս որբանոցի բացման հանդէսը, եկեղեցւոյն մէջ։ Ներկաներուն մէջ կային բաղդքական երեւելի ազգայիններ։ Թէեւ պատուելիները բացակայ էին, սակայն միսիոնարուհիները բարեհաճեր էին գալ։ Ներկայ էին նաեւ Հալլաճեանի և Ամերիկեան որբանոցներու որբերն ալ, որոնք մերիններուն հետ երեք կարգի վրայ շարուած էին։ Որբերը արտասանութիւններ բրին։ Ամերիկեան որբանոցի կողմէն խօսեցաւ Բրոֆ. Ալեքսան Պէզճեան։ Նոյն օրը, ի նպաստ որբանոցին 10 ոսկի հաւաքուեցաւ։»

—Բալուէն կը գրեն մեզ Նոյմ. 23 ին.

«Վիճակիս առաջն. Տեղապահ Տ. Եզնիկ Ծ. Վ. Գալփաքճեան որ երեք ամիսէ ի վեր շրջակաները կը գտնուէր, հովուական այցելութեան, այս օրերս հոս վերադարձաւ։

Տ. Եզնիկ Ծ. վարդապետ այս շաբթու Նաւա գիւղը գնաց և յետոյ կրկին հոս վերադառնալով կարգաւ այցելեց երկսեռ վարժարանները։ Շաբթուս մէջ պիտի ձեռնարկէ նոր ժողովներու կազմութեան. որովհետեւ երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն չունէին անոնք և թեմական գործերը առժամեայ Խառն ժողովին կողմէ կը տեսնուէին։»

—Բրոֆ. Գրիգոր Խալաթեանց նշանակուած է Լազարեան ճեմարանին տեսչի պաշտօնակատար։

—Նոյեմբ. 15ին, Վաղարշապատի մէջ Գրիգոր եպիսկ. Գառնակերեան հինգ քահանայ ձեռնադրեց. ասոնցմէ երկուքը միայն քիչ շատ ուսում առած անձեր էին. մնացածները անուս և իրենց կոչման գիտակցութիւնը չունեցող մարդիկ։

—Ս. Պատրիարքը գնահատելով Տրապիզոնի առաջնորդական փոխանորդ Տ. Մեսրոպ քահանայի ծառայութիւնները' կոնդակով ծաղկեայ փիլոն գործածելու արտօնութիւն տուաւ։

—Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ Պէրպէրեան վարժարանը ղրկուելու համար Թէլեան Բարթող Էֆէնտիի ընտրած երկու որբերն են, Տիգրան Չէօկիւրեան' 13 տարեկան' կիւմիւշխանեցի և Պօղոսսար Պօղոտեան' 11 տարեկան' Խարբերդցի։ Այս վերջինը Գաղատիոյ որբանոցէն ղրկուած էր մայրաքաղաք իբր ընդունակ ուսում առնելու։

—Վիէննայէն կը գրեն մեզ.

«Գրուած էր արդէն որ հայ վարդապետ մը, Տ. Արսէն Վեհունի, վերջերս Վիէննա գալով շատ զբաղեցաւ հոս հայ հոգեւորական մը հաստատելու խնդրով։ Ցաւալի է որ այս գաղափարը' որ գաղթականութեան կողմէ համակրանքով ողջունուած էր, չկրցաւ յաջողութիւն մը գտնել։

«Այս առթիւ ըսեմ որ մեր հոգեւոր իշխանութիւնները դեռ մինչեւ տարօրինակ կարճատեսութեամբ հոգ չեն տանիր բաներուն, գործունեայ, մաքուր նկարագրի տէր վարդապետներ ղրկել արտա-

(*) Ժամանակին կրօնական ժողովին ստիպումովը խմբագրուած այդ բանաքննականները սպառած են։ Գէորգ կաթողիկոս խոստացած էր հեղինակին նորէն տպագրել զայն, բայց իր կենդանութեան ատեն չէ կատարուած այդ խոստումը, որուն վրայ կը արտնջէր ծերունի Իրաւախօհը։ Այդ շինիչ գրուածը մանաւանդ հռովմէական վարդապետներէն ու աշխարհականներէն ամէնէն շատ կարդացուած է. հո՛ն է որ պատուելին տեսական Հռոմի և տեսական էջմիածնի մէջ դրած է վերջին գործնական «ենթամիա».ն։ Հեղինակին կրտսեր հարազատին քով տեսած եմ օրինակ մը՝ ճոխացած ձեռագիր յաւելուածներով ու դիտողութիւններով։

(**) «Կեղծիք Իրաւախօհի» բազմահմուտ գրիչը զուգադրելէ ետեւ Տէրոյենցը մինչեւ իսկ Լայպնիցի բարձրութեան հետ, գէթ ըստ ոչ ամենայն երկայնութեան (Կեղծիք Իրաւ. Ա. էջ 119), անոր «Պատկառելի ծերութիւնը հռովմէական եկեղեցին հրաւիրելու» իր յորդորները. (Նոյն անդ, էջ 16), ենթադրել կուտան պատուելին իր ընթերցողներուն առջեւ խոստովրտ մը, որ սակայն նոյն իսկ հանգուցեալ վերապատուելի մատենագրէն վկայեալ է (նոյն անդ, էջ 15) «իբր մտանակի սպասաւորող կրօնի և կաթուղիկէ ճշմարտութեան՝ կրելով փոխարէն կոտանք գրիչի, կոտանք լեզուի, նաեւ դրամական զրկումներ»։ Եւ այսչափը չէ՞ր բաւեր...։

սահմանի Հայերուն գտնուած տեղերը, և մանաւորապէս Աւստրիա, Վիէննա, ուր այնքան բնիկ աւստրիացի Հայեր ալ կան, մեծ մասամբ գիրքերու հասած անձնաւորութիւններ, որոնք ստիպուած են կաթոլիկ կղերին դիմելու, և հետեւաբար տակաւ ու ակամայ օտարանալու։

—Օր. Տեփանեան որ Բարիզի Համալսարանին մէջ կնախատրուժական դասերու հետեւելով առած է մանկաբարձի վկայական, և հիմայ հաստատուած է Իզմիր, նամակ մը գրելով մեզ, կը ծանուցանէ թէ կրցած է պատրաստել դեռատի հիւանդապահուհի մը, որ Իզմիրի մէկ քանի տուներուն մէջ պաշտօն վարած է, խնամելով տեղւոյն երեւելի հայ բժիշկներուն հիւանդները։ «Այս աղջիկը, կը գրէ մեզ Օր. Տեփանեան, կը փափաքի Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ ծառայել, պայմանաւ որ իր աշխատութիւնը վարձատրուի Հոգաբարձութեան արժան դատած կերպով»։

Արեւելք առաջիններէն եղած է Ազգ. Հիւանդանոցի համար փորձ-հիւանդապահներու պէտքը ջատագովող, և դեռ վերջերս մեր հմուտ աշխատակից Ա. Գ. Պարտիզակէն կը գրէր անոնց նկատմամբ մեր սիւնակներուն մէջ։ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան վրայ ծանրացող գլխաւոր պարտքերէն մէկն ալ էր հիւանդապահներ պատրաստել տալու խնդիրը։ Սպասելով որ Հոգաբարձութիւնը ինք իր միջոցներով այդ գործին իրականացման ձեռնարկէ, կարելի է օգտուիլ այն հիւանդապահէն, զոր պատրաստած է Օր. Տէփանեան։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Ցառաջիկայ 1317 տարիին համար Սուրբէ Էմինի անուանեցաւ Վեհ. Սուլթանին մատենադարանին պետ Սիւլէյման Հասէպի էֆ.։

— Ափրիկեան Տրիպոլսոյ Նահանգին մէքթուպճի անուանեցաւ Ատանայի Մէքթուպճի Զէյնէլապէտին Պէյի պէյ, որուն յաջորդեց Ափրիկեան Տրիպոլսոյ Մէքթուպճի Մահմուտ պէյ։

—Գարամուսալի գայմագամի օգնական անուանեցաւ Ագստղ Մատէնի գայմագամի օգնական Մանուէլեան Միքայէլ էֆ. որուն յաջորդեց Գարամուսալի գայմագամի օգնական Նշան Ակեան էֆ.։

— Իւլյի Ա. աստիճան տրուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին տեսուչի Ա. օգնական Միւնիր պէյի։

Իւլյի Բ. աստիճան՝ Թաշճեան Սարգիս էֆ ի։

—Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Տրապիզոնի երեւելիներէն Զիհա պէյի։ Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ Տոքդ. Քսենոփոնի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Սապահ լրագիրը, տրուած պատուէրներուն հակառակ գործած ըլլալով, այսօրուընէ սկսեալ անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ»։ 7 դեկտ. 1314։

Պ. ԼԷՈՆ ՊՈՒՐԺՈՒԱ. —Ինչպէս չաբաթ օրը ծանուցուեցաւ Ֆրանսայի նախկին նախարարապետ Պ. Լէոն Պուրժուա, Պէլկրատի Ֆրանսական դեսպան Պ. Մարշանի հետ ուրբաթ օրը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Թէ՛ Պ. Պուրժուա և թէ Պ. Մարշէն արժանացան կայս. մեծարանաց։ Վեհ. Սուլթանը Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց Պ. Լէոն Պուրժուաի և նոյն աստիճանի Մէճիտիէ՝ Պ. Մարշանի։ Ն. Վեհափառութիւն առաջարկեց Պ. Պուրժուաի ու Պ. Մարշանի որ այցելեն Հէրէքէի կայս. գործարանը։ Պ. Պուրժուա որ այսօր Պրուսա պիտի երթար, ետ կեցաւ այդ ուղեւորութենէն, վասն զի վաղը անպատճառ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս. այսօր Հէրէքէ պիտի երթայ կայս. գործարանը այցելելու։

—Վեհ. Սուլթանին փեսայ Ֆէրիտ փաշա ուրբաթ իրիկուն սեղան մը տուաւ ի պատիւ Պ. Լէոն Պուրժուայի։

—Պ. Պուրժուա ուրբաթ առտու Օսմ. պանքան երթալով այցելեց բոլոր մասերը։

—Ուրբաթ գիշեր Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ Ալիանս Ֆրանսէզի կողմէ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Պուրժուայի։

ՌՈՒՍԻՈՅ Վեհ. Նիքոլա Կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ երէկ առաւօտուն Միւնիր փաշա և կայս. անձնական սպայակոյտին Միւշիր Շաքիր փաշա Ռուսական դեսպանատունը երթալով յանուն Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Օսմ. պահականաւը, որ դրօշներով զարդարուած էր կէս օրին թնդանօթ արձակեց։

—Երէկ գիշեր ռուս դեսպանատան մէջ հացկերոյթ և ցայգահանդէս տրուեցաւ։ Բուռւք շոգենաւը, Ձերնոմօրեց ու Քօլխիս պահականաւերը և ռուսական բոլոր շոգենաւերը երէկ գիշեր դրօշներով զարդարուեցան։

—Ռուսիոյ Վեհ. Զարին կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրուած նժոյգները չաբաթ օրը Բուռւք շոգենաւէն հանուելով կայս. ախոռները տարուեցան։

ՍՈՒՐԲԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻ հանդէսը պիտի կատարուի արաբական ներկայ Շաապան ամսոյ 15ին։ Էվգաֆի նախարարութիւնը հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը պատրաստել կուտայ իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտող բանտարկեալներուն անունները, որոնք Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ մէջ 120 ոտք երկայնութեամբ զրօսանաւ մը պիտի շինուի Վեհ. Սուլթանին համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏ. ՑՈՅՑ. — Ելմտացոյցի յանձնաժողովին նիստը, որ տեղի կ'ունենար Թոփխանէի մէջ, դադրած է նախագահին՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի հիւանդութեանը պատճառաւ։ Յանձնաժողովը իր վերջին նիստերուն մէջ խորհրդակցած է՝ ելմտացոյցը հաւասարակշռելու միջոցներուն վրայ։ Մալիյէէն ու մաքսային վերատեսչութենէն տեղեկութիւններ ուզած է՝ զանազան տուրքերու և մաքսատուրքերու նկատմամբ,

ՍԷՆՈՒՄ. — Կրետէի արքեպիսկոպոս Տ. Էվմէնիոս, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Աթէնք ուղեւորեր է։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ խորհրդական Թէվֆիք փաշա ապաքինած ըլլալով շաբաթ օրը պաշտօնատեղին գնաց։

ԵԼՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Սանայի և Հօտէյտայի ճամբուն վրայ ապստամբող Պիհարտէ ցեղին մարդերը երկու ամիս առաջ կայս. զինուորներու կողմէ ընկճուած էին։ Հիմակ ասոնցմէ՝ այն ատենը փախչողները հնազանդութիւն յայտներ և խոստացեր են այլ եւս անկարգ ընթացքի մէջ չգտնուելու։

ՌԷԺԻԻ գործերովը զբաղելու համար կարգուած յանձնաժողովին մէջ Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակէն այդ խնդիրներուն հմուտ անձ մը ներկայ պիտի գտնուի։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ առջեւ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ քարափ ու նաւահանգիստ շինելու գործին թուղթերը Զինուորական Փննիչ Յանձնաժողովին ու Նախարարաց Խորհրդին կողմէ քննուեցան։

Որոշուեցաւ որ այդ շինութիւնը կատարուի, հոն մաքսատուն մը ու պահականոց մը շինելու և հասոյթներէն մաս մը զինուորական հաստատութեանց յատկացնելու պայմանաւ։ Այս որոշումը պիտի հաղորդուի Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Մեսուտիէ, Ասարը Թեվֆիգ, Ֆեթհի Պիւլենտ, Մուինի Զաֆեր և Ավնիլլահ մարտանաւերը Ճենովա պիտի երթան՝ նոր դրութեան համաձայն նորոգուելու, կաթսաները փոխելու և արագաձգութեան թնդանօթներով ու թորփիլ խողովակներով սպառազինուելու։ Նախ առաջին երկուքը պիտի երթան և ասոնց վերադարձէն ետքը՝ միւսները։ Նաւային գնդապետ Մուստաֆա պէյ ու Խալիլ պէյ պիտի հսկեն նորոգութեանց վրայ։

ԿՐԷՏԷԻ ջուրերը գտնուող եւրոպական մեծ տէրութեանց ծովակալները, կ'ըսէ Սեռվէթ, Միլօ գացեր են։

—Անգլիոյ Լանկաշիրի վաշտն ալ, կը յարէ նոյն թերթը, Կրետէէն Մալթա ուղեւորեր է։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքելի մաքսային առժամեայ պայմանագրութեան սերպ պատուիրակները մայրաքաղաքս կու գան։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ ի նպաստ կազմակերպուած վիճակախաղութիւնը ամսոյս 15ին պիտի կատարուի Փաղէրանցին մէջ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակին նոյեմբերի ամսաթոշակներու վճարումը այսօր պիտի սկսի։ Կիները այսօր և վաղը, իսկ այրերը չորեքշաբթի ու հինգշաբթի պէտք է նոյն սնտուկին դիմեն իրենց կնիքներով և ամսաթոշակի սէրկիներով։

Պ. ԿՐՈՍՀՕԼՑ. — Մոնիդէօռ կը հերքէ այն լուրը թէ Արեւելեան երկաթուղիներու ընդհ. տնօրէն Պ. Կրոսհօլց պաշտօնէն հրաժարելով Գերմանիա պիտի երթայ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆ. — Պարսից դեսպանատան Ա. Թարգման Յովհաննէս խան քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ՈՒՐՖԱՅԻ նոր կառավարիչ Հիւսէյին էֆ. իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին տիպար ագարակին մէջ մեղուաբուծութիւնը զարգացնելու համար եւրոպական փեթակներ և զանազան գործիներ ղրկուեցան։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Փաստաբան Աֆիֆ Օսման պէյ ճեռնհաս իշխանութեան ծրագիր մը մատուցանելով, առաջարկեց որ գիշեր ատեն պատահած ոճիրներու զոհերուն անմիջական օգնութիւն հասցնելու համար, ոստիկանութեան իւրաքանչիւր կեդրոնի մէջ մէկ կամ երկու դեղարան գիշերները մինչեւ առտու բաց մնան։ Ոստիկանութեան պահականոցներու մէջ ալ դարմանի համար, վիրակապ, եայլն գտնուին։

ԻԶՄԻՐԻ ոստիկան-զինուորներու թիւին վրայ եօթանասուն հոգի պիտի աւելնայ։

ՊԻԹԼԻՍԻ նախորդ կուսակալ վախճանեալ Խօմէր պէյի ընտանիքին 1307 ղրշ ամսաթոշակ սահմանուեցաւ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԱԾ ԿԱՐԱԳ. — Իգտամ ճեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Կ. Պոլսոյ մէջ պատրաստուած կեղծ կարագներուն վրայ, որոնց բաղադրութիւնն է սուսամի իւղ ու ճարպ։ Կը պատրաստուի Թէրսանէի պիտոյք հայթայթող Հաճի Եորկի էֆ. Օտուն Գափուի գործարանին մէջ։

ԱՏՏՐՆԻ նահանգին Խտարէի ժողովը վերջերս զբաղեցաւ նահանգին սնտուկին մէջ գործուած զեղծմանց խնդրովը։ Ծախուքի արձանագրիչ Հագգը էֆ. իրբեւ ոճրագործ դատապարտուեցաւ, որկզակալ Մուստաֆա Բուշէնի, Գրիգոր ու Եօւսուֆքի էֆ.ները և քարտուղար Լութֆի էֆ. իրբեւ իրենց պաշտօնին մէջ թերացող, իսկ Ա. քարտուղար Սիւլէյման էֆ. և քարտուղար Մուստաֆա էֆ. անպարտ արձակուեցան։ Ժողովը ուրիշ նիստ մը յետաձգեց դատապարտեալներուն պատժին որոշումը։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Ցայտնի է թէ Գարաքէօյի կամուրջը շաբաթ օրը մինչեւ ժամ 5 բաց էր։ Սեռվէթ ճեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը հրաւիրելով կ'ըսէ թէ բազմաթիւ կառքեր ու ձիեր և հետիոտն գացողներ անոնք, որոնք մօկոյն նստելու կը վախնան, ժամերով սպասեցին անձրեւին ու ցուրտին։ Եւ իր նէի ուղեւորներն ալ չկրցան հասնիլ կառախումբին։ Սեռվէթ կ'ըսէ թէ քանի որ կամուրջը գիշերները ժամը 6ին կը բացուի, գոնէ ձմեռը մինչեւ ուշ ատեն բաց չմնայ։

ՔԱՐԹ ԲՈՍԹԱԼՆԵՐԸ ասկէ ետքը, փոխանակ դեղինի, կանանչ թուղթէ պիտի ըլլան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ ուրբաթ օրը սաստիկ անձրեւ տեղացեր է։

ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾ ատեանը շաբաթ օրը դատեց նկարիչ Թէոֆիլօ Բանսեօֆ, որմնադիր Խրիսթօ Քիրեաքօ, կիպրոսցի սպասաւոր Եորկի Քօսթի ու հելլենացի Եորկի Միխալ անուն անձերը։ Ասոնք Թոփխանէյի մէջ պարապ տուն մը մտնելով պահապան Գրիգորը սպաննած էին, ձայն հանած ըլլալուն համար։ Նոյնպէս ուրիշ տուներ ալ գողութիւն կատարած էին։ Ասոնցմէ Թէոֆիլօ ու Խրիսթօ իրբեւ մարդասպան, մահուան դատապարտուեցան, Եորկի Քօսթի՝ հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան և հելլենացի Եորկի, իբրեւ դատարկապորտ, երեք ամսուան բանտարկութեան և երկու տարի ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ մնալու։

ԹԷՔԷԼ ՊԱՇԻՒ ԹԱՏՐՈՆԸ. — Այս իրիկուն ներկայացում չի կայ։ Վաղը եւ րեքշաբթի, երկրորդ ներկայացում Amoureuse ի։

ԲԷՐԱՅԻ ՍԻՒՐԲԸ կը շարունակէ իր հետաքրքրական ներկայացումները։

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթէրէն, 16-17 Դեկտ.

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ. — Բէքինէն հինգշաբթի օրուան թուականով Ռիւդէրի կը հեռագրեն. Երէկ՝ չորեքշաբթի իրիկուն Մայր-կայսրուհին եւրոպական կառավարութեանց դեսպաններուն կիները ընդունեց։ Տիկինները նախ անգլիական դեսպանատան մէջ հաւաքուեցան և ապա ամէնքը միասին կայսերական պալատը ժամանեցին, ուր հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Կայսրը՝ Մայր-կայսրուհիին ձախ կողմը նստած էր։ Անգլիոյ դեսպանուհին իբր երիցագոյն՝ անգլիերէն լեզուով ուղերձ մը կարդաց և ներկայ եղող տիկիններուն կողմէ շնորհաւորեց կայսրուհիին ծննդեան տարեդարձը։ Կայսրուհին արտաքոյ կարգի սիրալիր և մտերմական կերպարանք մը ցոյց տուաւ։

ՍԸՐ ՈՒԻԼԵԸՄ ՀԱՐՔՈՐԹԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ. — Ազատական կուսակցութեան նախկին պետը դարձեալ բաց նամակ մը հրատարակած է լրագիրներուն մէջ որով կը յայտնէ թէ իր հրաժարականը վերջնական է և կը խնդրէ իր կուսակիցներէն որ ա՛լ չպնդեն այդ հրաժարականը ետ առնել տալու համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Անգլօ-ֆրանսական Նիկէրի համաձայնութիւնը դեկտ. 8էն վեց ամսուան համար երկարաձգուեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ. — Անցեալները ծով իջուցուած Ֆորմիտէպլ ահագին զրահաւորին յար և նման ուրիշ զրահաւոր մը անցեալ օր Չաթամի նաւարանէն ծով իջեցուցին Շլէզվիկ-Հոլշթայնի իշխանուհիին և ուրիշներու ներկայութեան։ Անունը դրուեցաւ Իռռէզիսթիպլը (անդիմադրելի)։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Երեսփ. ժողովին ուրբաթ օրուան նիստը շատ աղմկալից եղաւ։ Երբ դատական նախարարը երեսփոխան Պ. Վոլֆի հարցապնդումին կը պատասխանէր, Պ. Վոլֆ միջադէպ մը ունեցաւ ուրիշ երեսփոխանի մը Պ. Բրաունի հետ։ Նախ երկու երեսփոխանները զիրար նախատեցին և ապա հակառակութիւնը բոլոր երեսփոխաններուն մէջ տարածուելով քանի մը հարուածներ ալ փոխանակուեցան։ Ոստիկանութեան միջամտութիւնը հարկ եղաւ ժողովականները հանդարտեցնելու համար։

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ. — Քոնկոյի պետութեան փոխ-կառավարիչին կողմէ հինգշաբթի իրիկուն Պրիւսէլ հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը հաստատէ թէ բնիկները չորս եւրոպացիներ մորթելով կերած են։ Դէպքը պատահեր է Տունուս-Սամայի կողմերը։ Չորս եւրոպացիներն են եղեր Պատար, Կլասէլ, Քայլման և Քէսէլս գործակալները։ Պաշտօնական հեռագիրը Պուճաներուն դէմ քալող երկու եւրոպացիներուն և 30 սեւամորթներուն համար բան մը չի յայտներ։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ. — Չինաստանի անգլիական դեսպանը բողոքած է չինական կառավարութեան, Շանկայի մէջ Ֆրանսայի տրուած թոյլտուութիւններուն դէմ, որով Անգլիացիներուն պատկանած հողեր ու շէնքեր Ֆրանսացիներու տրուած են։

—Նիու Չվանկի մէջ Անգլիացիներուն նոր արտօնութիւն մը տրուած է։

—Լոնտոն հասած վերջին հեռագիրները կը յայտնեն թէ չինական կառավարութիւնը նոր պայմանաժամ մը կը խնդրէ Չէզուանի ապստամբ չինացիներու կողմէ գերի բռնուած ֆրանսացի միսիոնարները ազատ արձակել տալու համար, յարելով որ եթէ խիստ միջոցներու դիմուի, թերեւս գերի բռնուածները սպաննուին. իսկ ապստամբներու գլխաւորներուն հետ բանակցութեան մէջ մտնելով աւելի հաւանական է որ միսիոնարները անվնաս արձակուին։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ընդունած է Չինաստանի առաջարկութիւնը։

—Հոնկքոնկէն Տէյլի Մէյլի կը հեռագրուի որ դեկտ. 12ին Բուսիոյ Հայնրիհ իշխանուհին հոն հասած է, ուր Մնունգի տուները անցընելու համար իրեն բնակարան մը վարձուած է։

ՖՐԱՆՍԱ. — Պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ յանձնաժողով մը կազմած է սպայակոյտի պետին նախագահութեան ներքեւ։ Այս յանձնաժողովը պիտի զբաղի զինուորական պատժադատ ատեանի օրէնքներուն բարւոքման խնդրովը։

—Բարիզի քաղաքային ժողովը որոշեց Կոհիէի «Բանակը ազգին դէմ» գրքին գնել, և քաղաքային թանգարանին յանձնել։

—Մեր չաբաթ օրուան թուով արդէն գրած էինք թէ Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան պետ Սըր Ուիլեըմ Հարքորդ հրաժարած է կուսակցութեան առաջնորդութենէն։ Հասած նոր լուրեր կը յայտնեն թէ հակառակ եղած բոլոր դիմումներուն Հարքորդ անդրդուելի մնացած էր իր հրաժարականին վրայ։ Կրնանք ապահով ըլլալ որ բովանդակ ազատական կուսակցութեան առաջնորդի դերը պիտի վիճակուի Նորէ Լորտ Ռօզպէրիի։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Հաշտութեան յանձնաժողովի Սպանիացի անդամները դեկտ. 16ին երեկոյին Մատրիտ վերադարձան Բարիզէն։ Նմանապէս ամերիկացի պատուիրակներն ալ ճամբայ ելած են դէպ ի իրենց հայրենիքը։

—Սպանիական կառավարութիւնը մեծ անհամբերութեամբ կը սպասէ Փիլիպպեաններու մէջ սպանիացի գերիներուն ազատ արձակուելու լուրին։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրուի թէ Բիլլբն անունով խումբ մը անգլիական դեսպանատան սպաները քարկոծելով քանի մը սպաներ կոտրած և օրիորդ մըն ալ թեթեւ կերպով վիրաւորած է։ Հականգլիացի խումբը ձերբակալուած է իսկոյն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Դեկտ. — Ազատական կուսակցութենէն Ա. Ասքիթ, ճառ մը խօսելով Պիրմինկհէմի մէջ բուռն կերպով քննադատեց պահպանողական կուսակցութեան վտանգաւոր քաղաքականութիւնը. խստիւ պախարակեց Անգլիոյ քաղաքական անձնաւորութիւնները որոնք, բառ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ զուտ արհեստական թշնամութիւններ գրգռողի դերը կը կատարեն։ Այս ճառը շատ ծափահարուեցաւ։

—Լորտ Սոլզպէրի ալ ճառ մը խօսելով ցաւ յայտնեց Սըր Ուիլեըմ Հարքորթի հրաժարականին համար։ Նախարարապետը բացատրեց կառավարութեան հաստատուն և հանդարտ ընթացքը արտաքին քաղաքականութեան մէջ,

—Չին՝ Մանչուրիի զօրքերուն համար Ռուսիայէն 500,000 հրացան գնեց։

—Այս գիշեր Սաութ Շիլտսի մօտ Իլլիոս և Բիէրմոն շոգենաւերը իրարու զարնուեցան։ Իլլիոս ընկղմեցաւ։ Նաւաստիներէն երեքը ազատուեցան։ 19 հոգի անհետացած են։ Բիէրմոն ալ բաւական վնասուեցաւ։

—Անգլիոյ Խորհրդարանին անդամ Պառոն Ֆէրտինանտ տը Ռօչիլտ մեռաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Բեդերսպուրկի ամերիկեան հիւպատոսը ծանոյց իր կառավարութեան թէ Ռուսիա Բարիզէն 27 միլիոն ֆր. ի փոխառութիւն մը կնքեր է թնդանօթները նորոգելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ. — Նօրս Տայչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ բացարձակապէս կը յայտարարէ թէ գերման կառավարութիւնը բնաւ մտադիր չէ նաւային նոր յատակագիծ մը և կամ նաւատորմին համար նոր օրինագիծ մը ներկայացնել Ռայխսթակին։ Այդ առթիւ տրուած լուրերը բոլորովին սխալ են։

ԲԱՐԻԶ. — Հարցաքննիչ-դատաւոր Պ. Ֆլօրիի պաշտօն յանձնուեցաւ քննութիւն կատարել լրտեսութեան գործի մը նկատմամբ, որուն համար չորս ոչ-զինուորական և մէկ սստնապետ ամբաստանուած են։ Զինուոր մը փորձեր է Պրիւսէլի գործակատարի մը ծախել նոր հրացանին վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

—Խորհրդարանին նստաշրջանը դեկտ. 24ին պիտի դադրի։

—Վճռաբեկ ատեանը լսեց հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Պէրթիւլիւսը, փորձագէտ Պ. Պ. Կուպէրն ու Վէյլը և Ֆիկառօի խմբագիր, Պ. Շէնշոլը։ Մօտերս պիտի լսէ Պ. Բուանքարէն, որ 1894ին Տըրէյֆիւսի դատին ատեն նախարար էր, դատական նախկին նախարար Պ. Կէրէնը և Լըպլէօն-Րընօ հօրինապետը։ Քննութիւնը ամսոյս վերջը պիտի աւարտի։ Ցառաջիկայ չարթու ալ Տրէյֆիւսի խոստովանութեանց խնդրովը պիտի զբաղի։

—Շահին որդին այս առտու հոս ժամանեց։

Գիշերուան հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 18 դեկտ. — Նախարարապետը երկու ամսուան առժամեայ ելմտացոյց պիտի առաջարկէ, վասն զի նստաշրջանին աւարտումէն առաջ կարելի պիտի չըլլայ ամբողջ ելմտացոյցը վիճաբանութեան ենթարկել։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիա կը բանակցի Գերմանիոյ հետ, Քարոլինեաններու ծախելու համար։

ԲԷՆԹԱ. — Տերակոյտին ատենապետ կոմս Քարոլիի ալ մտադիր է հրաժարելու։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 18 դեկտ. — Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ նախազգացնել տուաւ ներքին գործոց նախկին նախարար Պ. Քոնսթանի թէ Կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի անուանուի։ Տարակուսելի կը նկատուի թէ Պ. Քոնսթան ընդունի այդ պաշտօնը։

—Խորհրդարանը տասնըհինգ օրուան արձակուրդ պիտի ունենայ տօնի պատճառաւ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Նախարարական տագնապը սկսաւ։ Պ. Սակաստա հիւանդ է։ Ցայտնի չէ թէ ո՛վ պիտի կազմէ նոր դահլիճը։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Վերջին պահուն հասած հեռագիրները ֆրանսական և անգլիական ռանդներուն վրայ նորէն տարբերութիւն մը չեն ցուցած միայն սպանիականը մէկ ամբողջ բարձրութիւն մը եւս ունեցած է. Օսմ. արժեթուղթերը իրենց հաստատուն վիճակին մէջ մնացած են։ Բարիզի սակարանին մէջ օսմ. քոնսոլիտէն 22.95 Երկթ. 111.75, Լոնտոնի 22.68, Պէրլինի 23. Երկթ. 111.20, Պրիւսէլ 22.90 Երկթ. 111 Ֆրք։ Հոս բացուեցաւ Քոնսոլիտը 25.5½ փր. Երկթ. 110.50 ֆր.։ Գործառնութիւնները շատ թոյլ են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	01
Ամէնէն բարձր գին	»	25	02½
Ամէնէն վար գին	»	24	01
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	110	87
Ամէնէն բարձր գին	»	111	25
Ամէնէն վար գին	»	110	62
ԲԱՑՈՒՄ 7 Դեկտ.			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Օ. Ո.	25	05½
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	110	75
Օսմանիյէ		405	—
Ռէժի		280	—
Օսմ. Պանքա		12	30
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		9	25
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	2	20
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթ.		790	—
» ժուիսանս		285	—
» պարտաթ.	Ֆր.	499	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	297	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	25
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Բօլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	16
Մէթալիք	»	94	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	32½
» » » չէք	»	110	3½
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93¾
» » » չէք	»	22	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	84¾

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Դեկտ.			
Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	28	80
Դ.) բաց.	»	22	63
) զոց.	»	22	69
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½%	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	12
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	106	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	50
Հելլենական 5%	»	42	50
Մոնոբոլ հելլենական 4%	»	42	50
Ռանթ » 4%	»	34	—
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	95	—
» Նոր » 6% 1892	»	98	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	350
Դրամազեղչ	»	4	—
ԲԱՐԻԶ, 17 Դեկտ.			
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ	22	97
) զոց.	»	22	95
» » » Բ.	»	48	20
» » » Գ.	»	27	25
Օսմանիէ	»	494	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	75
Օսմ. Ռէժի	»	280	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	551	50
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102	32
Քրէտի Լիոնէ	»	866	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	85	50
Սպանիական արտաքին	»	45	05
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամազեղչ	»	03	—
ՊԵՐԼԻՆ, 17 Դեկտ.			
Օսմ. փոխառութիւն 1888	Մարք	112	10
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	225
ՎԻԷՆՆԱ, 17 Դեկտ.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	—
Օսմ. Ռէժի	»	125	75

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

7 Դեկտ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 771.
Ջերմաչափ 3.
Օդը պարզ:
Կէս օր. — Ժամը 7.20:

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	9
Սելանիկ	—	2
Իզմիր	—	6
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	1
Պրուսա	—	3
Արճանկել	17	—
Բեդերսպուրկ	12	—
Մոսկուա	15	—
Բարիզ	—	8
Վիեննա	—	9
Օտեսա	1	—
Սոֆիա	—	—
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ. — հանդարտ:

Տես Դ. երես՝ Պապըլ Հատէսի հրատարակութիւնները։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց միջնորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնագիր (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն. — Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխագրագիր, Մեսամրի Մարիֆմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ձեռչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօտաբօրիում, Վիմաբիլ և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բողոքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Գաէսի Լիոնէի Չէքը.— Հաշուեմ ցոյններ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրուժի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, եւն. եւն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կրկնատոմար. — Պանէքս բաշխին ծագումը և Նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոց ծագումը և հակաչէռութեան դրանները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, եւն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գամպիօի գիները և Դրոշմատուրքերը, եւն. եւն.։

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Ցանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմն. Խորհրդէն
եւ
Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն
Ի Ն. ՏԻՒՉԷՆՃԵԱՆԷ

Աճհաւասիկ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, ա՛յնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ։

Գիրքը թէեւ նախորդէն կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, դարձեալ 23 ղշ. է։
144 10—10

ELIXIR TONI—DIGESTIF DE
H. ROSALT

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ—ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԻՔՍԻՐ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Բրոֆ. Իսպէնի յանձնարարութեան և ցոյց տուած չափերուն վրայ պատրաստուած իքսիր մը, որ կը պարունակէ գլխաւորաբար բոլոր կլիսէրօֆօսֆաթները ինչպէս նաեւ քոլա և այլ ցեղերը զօրացնող և մարսողական դեղեր։

Ջիղերը, ոսկորները, արիւնը զօրացնելու համար միակ պատրաստութիւնն է այս, որ դարավերջիկ հիւանդութեան մը ջղասպառութեան (neurasthénie) համար անհրաժեշտ է։

Կը գտնուի Կ. Պոլսոյ ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 62 16—26

ՈՍԿԻԷ ՄՕՏԱԼ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱՅ 1888
Ըըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Ցգող եւ Պօլէն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղմանս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ ղիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ յայս յաջող պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ռ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՛ որոյ բաժնետերը Անգլիոյ ամէնահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն: Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկեայ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զոհուածներուն համար:

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ատորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները:

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1

ՊԱՅՊԸԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատմութիւն Հին Կտակարանի և Մարգարէութիւնք, այսինքն Հին Կտակարանի պատմութիւններուն և մարգարէութիւններուն մեկնութեան ներածութիւնք, էջ 536, գին 15 դահեկան:

Ասոր հայատառ թուրքերէնն ալ կայ:

Նամակներ առ երիտասարդս, էջ 131, գին 5 դհ.:

Նամակներ առ օրիորդս, էջ 126, գին 5 դհ.:

Նամակներ առ նորապսակ ամուսինս, էջ 144, գին 5 դհ.:

Պատմութիւն Յիսուսի Քրիստոսի ըստ Աւետարանաց, էջ 196, գին 2 դհ.:

Առաքելական եկեղեցի, էջ 261, գին 2 դհ.:

Հին Կտակարանի պատմութիւնը, էջ 312, գին 2 դհ.:

Այս վերջին երեք գիրքերուն ալ հայատառ թուրքերէնները կան:

Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Դրատան մէջ ի Պինճաճըլար Եօգուշու: 173

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԻԿ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ պատահատ

ՇԱԲՕԲՕ

բէբթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեդըրըպուրկի ախտաանոցնե. րուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ:

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ

ՊԵՊՍԻՆԵԱՆ ՊԵՊԹՕՆԻ

VIN CHAPOTEAUT

Պեբթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կուտայ մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ. Այդ կերպով կը սնուցանէն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումն առաջ եկած անորոշութիւն, սնունդները նողկանք, տենդ, շաքարախտ, Բոքախտ, Թանչք, ուռեցք, քանսեր, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած:

ՇԱԲՕԲՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ. և բոլոր դեղարանաց մէջ: A.

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՒՕԼԳԸՐ ՃՕՆՑԷԼ

Հէւրէկ խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր:

ՔՆՆԻչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԿՌԻՄԾՈ ՍԻ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մոււթ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու ակարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար:

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ԼԱՆՔԱՇ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՈՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջէյի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ

» Ռոտոլֆ Հօեօս, Դիւանին խազակ

» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.

» Գուստավ Նաքօ, » » » » »

» Ցնթօնան Բրօքէշ տ'Օսթէն.

Թէոտոր Բոնձէն

Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԹ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն: ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ երանոցներ, բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով: 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտախան. 20 21 22

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բոլոր ցաւերը, յօդացաւը, ճմլուած, վէրք եւն: Անման դեղ այտուցներու և կոշտի համար:

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը):

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տոքթ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ֆրանսիական ... Զըմբռլեան դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաապահով ցաւած ակռաներն ... կը լեցնեն. ... պայմանաւ:

Նորահնար եզանակաւ, ... ճաշակաւոր և գիտակցուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն ... ..., ... երաշխաւորելով:

Բերնի ձէւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև լինդեր... ... և ամենակատարելագործեալ ... միջոցաւ, ... ապահովութեամբ.

Տ. Դ. Զիհանները կ'երակէ օրերն ալ, (... ...) ինչպէս նաև ամէն օր, (... ...) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին:

Կատարելագործ կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 ... ...:

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԵՐ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԵՐով կրնաք սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շոքոլի նման խիտ համեղ է եւ քաղցրահամ եւ արտաքոյ կարգի աննշարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելնեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն: Այս սննդարար ուտելիքներին՝ տղոց ոսկորները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկներ ու համար յաճախադէպ եղած փորհարութենէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն: Հազարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԵՐով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան ապագային:

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շոքոլաի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕ ՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան: Ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով կը գտնուի:

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԵՐով սնուցանեն զանոնք:

155 21—41

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ա ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ խանձնաւորական բանոյ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Դեկտ. 20 Անատոլի Մարսիլիայէն.

» 26 Սէնտ-Մարք Անատոլուի եզերքէն.

ՄԵԿՆՈՒՄ

Դեկտ. 21 Անատոլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսսիսք.

» 27 Սէնտ-Մարք Մարսիլիա ուղղակի.

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով.

Ա. կարգ 245 Փրանք

Բ. » 175 »

Ուղղուէլ և տեղեկութիւններ ... ...

Դիմել առ գործակալ ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԸՊՈՒԼ Թոփհանէ, Քարաճի ...

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «Իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, Ա ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակալ ... ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԸԼ

ՃԱՄԲԱՅ ՀԱՆՈՒԱԾ Է

Մեկնում ...

Շոգենաւ ... մը որ կը պարունակէ ... և ... մանրոց գործիներ: Այս շոգեհալած գործարանը, ... երկանաքար ու մեքենաները, անաղարտ վիճակի մէջ. Ֆրանսական ու Անգլիական ... են, կը գտնուի Ազ-Հիսար. (Իզմիթի կ'լֆէ գաւառակին մէջ) երկաթուղիի կայարանին մօտ:

Ցանկացողներ տեսնելու և հարկ եղած տեղեկութիւններ առնելու համար, դիմել ամէն օր ... մինչեւ ժամ 4 (Ը. Ե.) Կալաթա. Սիւանիկ խան Թիւ 25, ուր կարելի է գնման պայմաններուն վրայ բանակցիլ տէրոջը հետ մինչեւ յառաջիկայ 6/18 դեկտեմբեր:

190 17—18

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարժման երթեւեկութիւնք

Դշ. 8/20 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

Դշ. 9/21 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանտրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս):

Եշ. 10/22 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:

Եշ. 10/22 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:

Ուր. 11/23 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 562

ՖՈՒԱԼԱՍ ՍՈՒԻԼԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Ֆամօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Ֆօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ռամֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ռիբիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլլիօ	1193
Պասանօ	182	Տօմինօ	937	Հինտօու	3720	Միլօ	1087	Սրէրօ	1200
Պօրօտինօ	1261	Տուրօ	2383	Հօրազիօ	3800	Մօնդէալէկօ	1736	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1545
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իտկօ	2854	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պրֆֆալօ	4431	Էգրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էքղօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2458
Գամէօ	1214	Ֆիտօ	954	Քօլըմպօ	2307	Բալէրմօ	1537	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բէլօ	540	Վէլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բիզարօ	2329	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանտօ	2272	Ռիօ	1663	Վիլսօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիգանտէ	1243	Լօրէնզօ	3181	Ռօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյ 7ին և 21ին հոս կ'սպասուի:

Մէլիտօ շոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով կը բեռնաւորէ ի Հալ և ամսոյ 19ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՌԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (110)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Բ.

ՄԱՏԹԸ ԼԱՆԿԼՕՈՒԻ ՏԱՀԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Օլպէա ցնցուելով տնկուեցաւ, և շլմորած աչերն Անժէլի վրայ սեւեռեց, որ զարմանքով զինքը կը դիտէր: Դէմքը բոլորովին այլայլած և կապոյտ գեղնութեամբ տժգունած էր:

—Դուք առանկ բան չէք ըներ, տիկի՛ն, ըսաւ խեղդուկ ձայնով մը. ո՛չ, չէք ըներ… Ա՜հ, սոսկալի, հրէշային բան կ'ըլլայ. այդպիսի խորհուրդ մը չկրնար ծնանիլ ձեր մտքին մէջ:

—Թշնամիներուն կ՚ուզը կը բանէք հիմա, պարո՛ն Անսըլէն:

—Անմեղները ձեր թշնամին չեն:

—Լաւ, բայց ի՞նչ շահ ունիք զանոնք պաշտպանելու:

—Թող չտալու ձեզ որ անարժան գործ մ'ընէք, տիկի՛ն:

—Շատ խստապահանջ էք, պարո՛ն:

—Դուք տուիք ինձի այդ իրաւունքը, տիկի՛ն:

—Բարեկամութեան իրաւունքը, և չեմ ուզեր ետ առնել:

—Ադոր համար է որ կ'ըսեմ ձեզի. պատմեցէք յանցաւորն ինչպէս որ ուզէք, բայց անմեղներուն մի՛ դպչիք:

Տիկին Տէչարմ վայրկեան մը լուռ կենալէ ետեւ.

—Պարո՛ն Անսըլէն, ըսաւ, արդեօք չար գործ մ'ընելէ զիս արգիլելու համա՞ր միայն այդպէս ջերմաբար կը պաշտպանէք տիկին Տը Բրէօն և անոր զաւակները:

—Բաւական պատճառ մը չէ՞, տիկի՛ն:

—Ո՛չ, վասն զի չի կրնար մեկնել ձեր այդ յուզումն և դէմքին այլայլումը…

Նկարիչը ցնցուեցաւ:

—Դուք մեր ամէն գաղտնիքը գիտէք, և ձեռինը կը ծածկէք ինձմէ, յարեց Անժէլ:

—Այո՛, տիկի՛ն, գաղտնիք մ'ունիմ, բայց չեմ կրնար այլ եւս ծածկել ձեզմէ: Կը սիրեմ օրիորդ Լուիզ Տը Բրէօլը:

—Ա՛, միտքէս կ'անցնէր, գոչեց Անժէլ ոտքի վրայ ելնելով:

Ցետոյ նկարչին ձեռքը բռնելով.

—Ահա այդ կ'ուզէի գիտնալ, պարո՛ն Անսըլէն, ըսաւ: Ուրեմն ամուսնութեան պիտի առնէք Օր. Լուիզէն:

—Չեմ յուսար, պատասխանեց նկարիչը տխրութեամբ:

Երբ մեկնելու կը պատրաստուէր, սպասաւոր մ'եկաւ իմացնել թէ Պ. Անտրէ Բիկոյ եկած էր:

Եւ գրեթէ անմիջապէս ներս մտաւ Արուարձանին տղան:

Անտրէ բոլորովին փոխուած էր: Մեկ աշխարհէն յանկարծ միւսը փոխադրուելով՝ երեւթէ նոր մարդ մ'եղեր էր: Ցարութենէ մ'աւելի էր: Կինար կարծուիլ թէ պարիկ մը դիւթիչ գաւազանը դպեր էր իրեն: Բաղդը զայն պատրաստ գտեր էր իրեն սպասելու պէս. իւր նոր կենաց մէջ բան մը չէր զարմացըներ զինքը, թէ և վարժուած չէր տակաւին, բայց բնաւ անծանօթ չէր թուեր իրեն:

Հլութեամբ անձնատուր եղեր էր տիկին Տէչարմի խրատներուն, և տարակոյս չկայ թէ իւր բնական ընդունակութեան չափ անոր ալ կը պարտէր իւր արագ այլափոխումը:

Տիկին Տէչարմ ըսեր էր իրեն.

—Դուն քանի՛ մ'օրուան ծնած էիր երբ ամուսինս գտաւ քեզ ճանըու մը վրայ. դուն մեր որդին ես. կը սիրես Բլէզը, Բօլին Լանկլօյի աղջիկը. Բլէզ քու կինդ պիտի ըլլայ:

Անտրէ լացաւ Անժէլի ծունկերուն վրայ և պատասխանեց.

—Պիտի սիրեմ ձեզ, տիկի՛ն, ձեզ և Պ. Տէչարմ, ինչպէս որ պիտի սիրէի հայրս ու մայրս:

Եւ կատարեց անոր ամէն ուզածը:

Աքանչացած էր տիկին Տէչարմի վրայ. կը պաշտէր զայն:

Վերջին նորաձեւութեամբ հագուած, կնցուածքն ազնիւ, աչերը սեւ, ճակատը բարձր, դէմքը զուարթ, կատարեալ տիպար մ'էր ընկերական անձնաւորութեան:

Տիկին Տէչարմի մօտեցաւ ժպտելով, և ձեռքը պագաւ. ցետոյ պատկերահանին դարձաւ և բարեկամական ողջոյն մը փոխանակեց անոր հետ:

—Հիմա, ըսաւ տիկին Տէչարմ սիրալիր ձայնով մը, նստէ՛ հոս, մօտս, Անտրէ՛, և ըսէ՛ մեզի թէ ի՞նչպէս անցուցիր օրդ:

—Մ՛, միշտ նոյն բանն է, պատասխանեց Օլպէան նայելով, որպէս թէ կը վախնար անոր առջեւ խօսելէ:

Տիկին Տէչարմ գուշակեց անոր միտքը:

—Պ. Անսըլէն անձնուէր բարեկամ մ'է, ըսաւ:

—Ճշմարիտ է, պատասխանեց Անտրէ, և ես ալ անկեղծ բարեկամութիւն և խորին յարգանք ունենալով իր վրայ, որովհետեւ կ'աշխատի և արդիւնք կ'արտադրէ, ամօթ կ'զգամ իրեն առջեւ իմ դատարկութեանս գովեստն ընելէ: Բայց որովհետեւ դուք այդպէս կ'ուզէք, ձեր կամքն հրաման մ'է ինձի:

Ժամն եօթին ելայ, եօթն ու կէսին ձի հեծայ, և երկու ժամու չափ պըտըտեցայ Պուլոնի անտառին մէջ: Ետքը գնացի զինավարժութեան սրահը: Ժամ մը տասն-մէկին նախաճաշ ըրի Անգլիական սրճարանին մէջ, և կէս օրին տուն գացի:

—Հոն չկեցա՞ր, մինչեւ ժամը հինգ:

—Տիկին Լանկլօա եկաւ կառքով մը, զիս առաւ և Մօնրէօյ գացինք:

—Ուր տեսաք օրիորդ Բլէզը:

—Այո՛, տիկի՛ն:

—Կը հաւատա՞ք, պարո՛ն Անսըլէն որ տիկին Լանկլօա տասն հինգ օրէ ի վեր այցելութիւն տուած չէ ինձի:

—Զիս ալ նմանապէս մոռցած կ'երեւի, պատասխանեց Օլպէա. աղջիկը կանչելուն երջանկութիւնն ուրիշ ամէն բան մոռցուց իրեն:

—Խե՛ղճ մայր, չենք կրնար մեղադրել զինքը:

—Պարտք կը համարիմ ըսել ձեզի, տիկի՛ն, թէ Անտրէի նոր դիրքը վախ կը պատճառէ իրեն՝ աղջկանը նկատմամբ:

—Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց տիկին Տէչարմ, բայց պէտք է փարատել անոր այդ վախը:

—Ես կատարեցի այդ բանը, ըսաւ Անտրէ. տիկին Լանկլօա գիտէ իմ սիրելի պաշտպանուհիիս գթասրտութիւնները. գիտէ թէ ես չպիտի ուզէի ընդունիլ ձեր բարերարութիւններն եթէ Բլէզի սէրէն հրաժարիլ պէտք ըլլար ինձի:

—Շատ լաւ. Աղջիկը շուտով պիտի ամուսնանայ իրեն:

—Այսօր Բլէզ յոյս տուաւ մօրը թէ քանի մ'օրէն ազատ պիտի ըլլար:

—Արուարձանէն անցած ժամանակդ մարդ չտեսա՞ր:

—Մօնրէօյէն վերադարձիս չայցելութիւն տուի բարեկամներուս:

—Աղէկ ըրիր, Անտրէ՛. պէտք չէ երբեք մոռնաս այդ քաջ մարդիկը:

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՄԻՖԵԱՆ